

PROFESOROWIE I STUDENCI PROFESSORS AND STUDENTS

PROFESOROWIE
I STUDENCI
PROFESSORS
AND STUDENTS

PROFESOROWIE
I STUDENCI
PROFESSORS
AND STUDENTS

PROFESOROWIE
I STUDENCI
PROFESSORS
AND STUDENTS

PROFESSORS
AND STUDENTS

1945-1982

PROFESOROWIE
I STUDENCI
PROFESSORS
AND STUDENTS

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000307482

PROFESOROWIE I STUDENCI
PROFESSORS AND STUDENTS

Recenzenci:

Prof. dr hab. inż. arch. Elżbieta Przesmycka
Dr hab inż. arch. Leszek Maluga prof. PWr

Redakcja/Edition:

Ewa Gołogórska-Kucia

Projekt/Design and layout:

Ewa Gołogórska-Kucia, Agnieszka Kucia

Teksty/Text:

Andrzej Białkiewicz, Ewa Gołogórska-Kucia

Zdjęcia prac archiwalnych/Photographs of archival artworks:

Ewa Gołogórska-Kucia

Tłumaczenie/Translation:

Elżbieta Krasodomska

Przygotowanie do druku/Typesetting:

Tomasz Majewski

Wydawca/Publisher:

Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby,
Wydział Architektury, Politechnika Krakowska

Druk/Print:

PASAŻ Sp. z o. o.
Ul. Rydlówka 24, Kraków

Copyrights:

Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby,
Wydział Architektury, Politechnika Krakowska
Kraków 2016

ISBN 978-83-946844-0-2

Ewa Gołogórska-Kucia

PROFESOROWIE I STUDENCI
PROFESSORS AND STUDENTS

NAUCZANIE RYSUNKU ODRĘCZNEGO
NA WYDZIALE ARCHITEKTURY
POLITECHNIKI KRAKOWSKIEJ
W LATACH 1945–1982

TEACHING FREEHAND DRAWING
IN THE YEARS 1945–1982
THE FACULTY OF ARCHITECTURE
CRACOW UNIVERSITY of TECHNOLOGY

PROFESOROWIE I STUDENCI

NAUCZANIE RYSUNKU ODRĘCZNEGO

na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej
w latach 1945–1982.

W roku 2015 w Pałacu Sztuki w Krakowie została otwarta wystawa **PROFESOROWIE I STUDENCI** *Nauczanie Rysunku Odręcznego na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej w latach 1945–1982* jako współtowarzyszące wydarzenie przy 2 Międzynarodowej Konferencji z cyklu *Nauczanie Rysunku, Malarstwa i Rzeźby dla Architektów*.

Wystawa ta przypomniała postaci czterech pierwszych kierowników Katedry Rysunku Odręcznego przekształconej później w Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. Byli to **PROFESOROWIE**: Ludomir Sleńdziński, Krystyna Wróblewska, Zbigniew Gostwicki i Roman Husarski oraz prezentowała wybrane prace ich **STUDENTÓW** wykonane w latach: 1945–1982.

Zestaw przedstawionych prac na wystawie i w obecnej publikacji jest autorskim wyborem z prowadzonego od roku 1946 archiwum rysunków (liczącego ponad 3000 prac) Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby.

Sądzę, że taka jak ta kolekcja, posiadająca już historyczną wartość jest unikatowym zbiorem dającym możliwości prowadzenia badań i analiz nad zmiennością stylistyki zarówno nauczania, jak i obrazowania świata.

W czasie pracy nad wystawą nasunęły się refleksje czy „szkolny” rysunek wykonany na zadany temat i pod kierunkiem profesora może dokumentować epokę w której powstał?

Czy mówi coś o czasach w których był zrealizowany? Czy pokazuje nastrój tamtych lat, tamtą epokę. W moim odczuciu – tak.

Pierwszych czterech kierownicy, nazywam ich: **PROFESOROWIE**, byli profesjonalnymi artystami plastykami wykształconymi w Akademii Sztuk Pięknych. Byli to artyści malarze: Ludomir Sleńdziński, który ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Petersburgu i Zbigniew Gostwicki studiujący na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie i Uniwersytecie Jagiellońskim gdzie uzyskał stopień magistra filozofii. Artystka graficzka Krystyna Wróblewska studiowała na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie i w Académie de la Grande Chaumière w Paryżu, a artysta rzeźbiarz Roman Husarski na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

Twórczość **PROFESORÓW** została przedstawiona „symbolicznie”. Niewiele prac jest obecnie dostępnych, ale dzieła, które udało się skompletować są charakterystycznymi dla ich działalności artystycznej i epoki w której powstały.

Dorobek artystów przepada będąc rozproszonym w świecie i tym samym staje się nieosiągalnym i ale mam świadomość z jakimi ogromnymi trudnościami związane są problemy przechowywania, inwentaryzowania, publikowania dorobku

PROFESSORS AND STUDENTS

TEACHING FREEHAND DRAWING

in the years 1945–1982 Faculty of Architecture, Cracow
University of Technology.

In 2015, an exhibition opened in the Palace of Fine Arts in Krakow. It was titled ***PROFESSORS AND STUDENTS. Teaching Freehand Drawing at the Faculty of Architecture, Cracow University of Technology in the years 1945-1982.*** The event accompanied the 2nd International Conference on Teaching Drawing, Painting and Sculpture to Architects.

The exhibition recalled the first four heads of the Chair of Freehand Drawing which was later transformed into the Division of Drawing, Painting and Sculpture at the Faculty of Architecture, Cracow University of Technology. The **PROFESSORS** were: Ludomir Sleńdziński, Krystyna Wróblewska, Zbigniew Gostwicki and Roman Husarski. Selected works of their **STUDENTS** from the period between 1945 and 1982 were also presented.

The works for the exhibition and the current publication have been selected from the archives of the Division of Drawing, Painting and Sculpture which have been kept since 1946 and comprise over 3000 items.

In my opinion, such a unique collection, which already has historic value, makes possible studies and analyses of the changing styles of both teaching and imaging the world.

While preparing the exhibition, I kept wondering if the 'academic' drawing made under the supervision of the professor who also set its theme could be a document of the epoch when it was created. Does it reflect the mood of the times? I feel it does.

I refer to the first four department heads as **PROFESSORS**. They were professional artists and graduates of Academies of Fine Arts representing various fields: painters: Ludomir Sleńdziński graduated from St Petersburg Academy of Fine Arts, Zbigniew Gostwicki studied at Krakow Academy of Fine Arts and the Jagiellonian University where he obtained a master's degree in philosophy; the graphic artist Krystyna Wróblewska who studied at the Fine Arts Faculty of Stefan Batory University in Vilnius and Académie de la Grande Chaumière in Paris; the sculptor Roman Husarski, a graduate of Krakow Academy of Fine Arts.

The exhibition presents only some examples of the **PROFESSORS'** works as few objects are now available. However, the items in the collection are typical of the artists' activity and the epoch when they created their art.

Works of artists tend to get lost as they are scattered across the world and thus become unavailable. I realize how hard it is to store, inventory and publicize the achievements of artists who are no longer alive so it might be a good idea to think of an institutional form of aid to properly protect the artistic achievements that are part of our culture, national identity and testimony to our existence.

nie żyjących już twórców i może byłoby słusznym stworzenie instytucjonalnej formy odpowiedniej pomocy do właściwego zabezpieczenia spuścizny artystycznej, która jest częścią naszej kultury, tożsamości narodowej, świadectwem istnienia.

Odnosząc się do zbiorów, które zostały przedstawione powiedziałabym, że były to czasy niezwykłego lub może właśnie zwykłego i prawdziwego szacunku do „sprawy”, do „obiektu”, do własnej pracy. Było to poszukiwanie w samym sobie odpowiedzi na zadane pytanie.

A **PROFESOROWIE**: wszyscy oni byli osobowościami artystycznymi, aktywnymi twórcami, działaczami społecznymi i NAUCZYCIELAMI=PROFESORAMI. Będąc autorytetami artystycznymi i dydaktycznymi, mając wielkie zrozumienie jakim potrzebom ma służyć ich nauczanie potrafili własne doświadczenia i emocje artystyczne przekazywać młodym ludziom z którymi pracowali. Rozumieli świat poprzez twórczość i w pełni realizowali to w swojej pracy.

Efekty takiej współpracy: **PROFESOR – STUDENT** prezentuję w tej publikacji i mam nadzieję, że może jednak będzie to przyczynek do dalszych badań.

Ewa Gołogórska-Kucia

As for the exhibition and the works it presents, I would say that they bear witness to the times of an extraordinary, or perhaps quite ordinary and true respect for the 'cause', the 'object' and one's own work. It was looking inside oneself for the answer to the posed question.

As for the **PROFESSORS**: all of them were artistic personalities, active creators, social activists and **TEACHERS=PROFESSORS**. As artistic authorities and teachers aware of the purpose their teaching was to serve, they could convey their artistic experience and emotions to the young people they worked with. They understood the world in terms of art and realized their vision to the full in their work.

The effect of the **PROFESSOR - STUDENT** collaboration are presented in the publication which could be a contribution to further studies.

Ewa Gołogórska-Kucia*

* Prof. Art. Ewa Gołogórska-Kucia, Division Freehand Drawing, Painting and Sculpture, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology.

DRAWING AT THE FACULTY OF ARCHITECTURE IN KRAKOW

The idea to establish a school of architecture in Krakow emerged in 1632 during the General Assembly of the Parliament for the election of King Ladislaus IV Vasa when the foundation of a school for knights in Poland was also discussed. At that time, lectures in architecture were included in the teaching program of Krakow Academy. In 1765, the Philosophical Faculty was reformed resulting in the appearance of four departments, one of which was the Department of Mathematics where civil and military architecture was taught. In 1776, Feliks Radwanski (1746–1826) became professor of the department. Following the emperor's decision to set up the department of architecture at Krakow University, a competition for professor of the subject was held on March 10, 1806. The winner was professor Ignacy Chambrez who gave lectures in architecture but also taught drawing and architectural design. After Krakow had become part of the Duchy of Warsaw, Chambrez left for Lviv in 1812. In 1815–1816, the architectural department was headed by the municipal civil engineer Bogusław Trenner. On April 1, 1826, Feliks Radwanski jr (1789–1861) was nominated professor of architecture and hydraulic engineering. He lectured at the Jagiellonian University until 1833. It is worth noting that freehand drawing played a prominent role in the teaching of architecture and the professor of architecture Chambrez, an architect and painter, had previously been professor of drawing.

In 1834, the Technical Institute was set up in Kraków, independent of the University. A course of architecture featured on its programme and it was taught for many years by professor Feliks Radwanski jr. The programme of teaching architecture he had developed put much emphasis on drawing classes. The drawings of architectural forms were supposed to take account of shadow apart from structure. In 1831, the Countess Joanna Ledóchowska Foundation was established. In 1851–1857, courses of architecture were taught by Feliks Księżarski who also gave instruction in architectural and perspective drawings. In 1856–1869, the teacher of civil engineering was Filip Pokutyński. Analysing the Institute's teaching programmes it can be said that drawing classes were biased towards architecture studies. They focused on the structure of the form, construction and perspective. The subjects of drawings were details, major architectural elements and complete buildings.

At the beginning of the 20th century, there prevailed opinions among Polish architects about the necessity to establish a university-level school of architecture in Krakow. The role of teaching freehand drawing as part of an architect's education was stressed. At the Convention of Delegates of Polish Architectural Societies it was decided to establish the faculty of architecture at the Academy of Fine Arts in Krakow. In October, 1913 a course of architecture started to be taught at the Academy of Fine Arts in Krakow. The 1922 Statute of the Academy stipulated a division of the Academy into two faculties, namely, the Faculty of Painting and Sculpture and the Faculty of Architecture. The graduates of the latter received the title of a certified architect. In 1929, the Faculty of Architecture at the Academy of Fine Arts ceased to exist and only the department of architecture was maintained. Drawing was highly valued at the Faculty of Architecture at the Academy of Fine Arts in Kraków. There were classes in freehand drawing, perspective and architectural drawing. The teachers included architects such as Władysław Ekielski,

RYSUNEK NA WYDZIALE ARCHITEKTURY W KRAKOWIE

Propozycje utworzenia w Krakowie szkoły architektonicznej sięgają XVII wieku, kiedy to w 1632 r., w okresie Walnego Sejmu Elekcyjnego króla Władysława IV, powstała inicjatywa założenia szkoły rycerskiej w Polsce. W tym samym czasie w programie nauczania Akademii Krakowskiej były wykłady z architektury. W roku 1765 zreformowano Wydział Filozoficzny i jedną z czterech utworzonych katedr była katedra matematyki stosowanej, gdzie wykładano architekturę cywilną i wojskową. W 1776 r. profesorem nadzwyczajnej katedry architektury został Feliks Radwański (1746–1826). W związku z postanowieniem cesarskim o utworzeniu w Uniwersytecie Krakowskim katedry architektury, w dniu 10 marca 1806 r. został ogłoszony konkurs na profesora tego przedmiotu. Wynikiem jego była nominacja Ignacego Chambreza. Poza teoretycznymi wykładami z architektury uczył on rysunku i projektowania architektonicznego. Po przyłączeniu Krakowa do Księstwa Warszawskiego Chambrez w 1812 r. wyjechał do Lwowa. Epizodycznie w latach 1815–1816 katedrę architektury prowadził budowniczy miejski Bogusław Trenner. W dniu 1 IV 1826 r. nominację na profesora architektury i hydrauliki otrzymał Feliks Radwański junior (1789–1861), który wykładał na Uniwersytecie Jagiellońskim do roku 1833. Można zauważyć, że duże znaczenie w procesie nauczania architektury miał rysunek odręczny, a nominowany na profesora architektury, architekt i malarz Chambrez, poprzednio był profesorem nauki rysunków.

W roku 1834 został założony w Krakowie Instytut Techniczny nie związany organizacyjnie z Uniwersytetem. Znalazł się tu również kurs architektury. Długoletnim profesorem architektury w Instytucie Technicznym był Feliks Radwański jun. W opracowanym przez niego programie nauczania architektury widoczny jest duży nacisk położony na zajęcia rysunkowe. W programie nauczania było zawarte założenie, że rysowane formy architektoniczne, poza konstrukcją, mają być cieniowane. Poza rysunkiem architektonicznym nauczano również perspektywy. W roku 1831 została założona fundacja im. Joanny hr. Ledóchowskiej. Poza F. Radwańskim zajęcia z architektury prowadził w latach 1851–1857 Feliks Księżarski jako nauczyciel rysunku architektonicznego i perspektywy, natomiast w latach 1856–1869 obu działów budownictwa uczył Filip Pokutyński. Analizując programy nauczania w Instytucie można stwierdzić, że rysunek był ukierunkowany na studiowanie architektury. Zwracano uwagę na budowę formy, konstrukcję oraz perspektywę. Rysowano detale, większe elementy architektoniczne oraz całe budowle.

Na początku wieku XX w polskim środowisku architektonicznym pojawiły się opinie o konieczności powołania w Krakowie wyższej uczelni architektonicznej. W dywagacjach tych, często zwracano uwagę na szczególną rolę jaką powinno mieć nauczanie rysunku odręcznego w wykształceniu przyszłego architekta. Na Zjeździe Delegatów Kół Architektonicznych Polskich, zapadła decyzja, aby przy Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie utworzyć wydział architektury. W październiku 1913 roku w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie utworzono kurs architektury. Statut Akademii z roku 1922 wprowadził podział na dwa wydziały: Wydział Malarstwa i Rzeźby oraz Wydział Architektury. Studenci kończący wydział uzyskiwali tytuł architekta dyplomowanego. W roku 1929 Wydział Architektury w Akademii Sztuk Pięknych został zlikwidowany, pozostała jedynie katedra architektury. Można

Bogdan Treter. Drawing classes were tailored specifically to meet the architect's needs with respect to skills although the basics of fine arts approach were also taught.

During World War II, the Warsaw Polytechnic had underground branches in Krakow and Zakopane headed, respectively, by Adolf Szyszko-Bohusz, Tadeusz Tołwiński and Rudolf Śmiałowski. Towards the end of the war, the latter was joined by Bogdan Treter and Włodzimierz Gruszczyński, architects from Krakow. That is when the future Faculty of Architecture began to crystallize. At the end of January, 1945, an Organizational Committee was established with a view to founding a polytechnic university in Krakow with a Faculty of Architecture. The Committee was headed by Izydor Stella-Sawicki, professor of the Mining Academy.

The inauguration of the first academic year at the Faculty of Architecture, which was then a part of the Polytechnic Faculties of the Mining Academy in Krakow, took place at no 5, Wawel Hill on December 1, 1945 by courtesy of professor Szyszko-Bohusz who was head of the reconstruction works of the Wawel Castle and, at the same time, the first Dean of the Faculty. Building number 5 remained the seat of the Faculty until 1948.

One of the twelve departments of the Faculty was the Department of Freehand Drawing set up and headed by professor Ludomir Śleńdziński, an artist painter. In 1948, the Faculty of Architecture moved into the buildings at no 24, Warszawska street. In 1954, the Faculty of Architecture was reorganized as part of Cracow University of Technology and the department was given the name the Department of Drawing and Sculpture. It comprised three divisions: Freehand Drawing, Architectural Drawing, Photography and Sculpture.

In 1960, head of the Department of Drawing and Sculpture was Krystyna Wróblewska, associate professor and painter. In 1970, due to some changes in the organization of the Faculty, the Department of Drawing and Sculpture became part of the Institute of History of Architecture and Monument Preservation as the Division of Drawing, Painting and Sculpture. Head of the Division was professor Krystyna Wróblewska while the Sculpture Section was headed by assistant professor Jadwiga Horodyska, a sculptor. At this point, it is worth mentioning students' scientific society which was established on K. Wróblewska's initiative in academic year 1955/56 and was very active in 1960s. The Society gave students an opportunity to express and develop their individual creativity.

In 1974–1977, head of the Division of Drawing, Painting and Sculpture was assistant professor Zbigniew Gostwicki, an artist painter.

His successor was assistant professor Roman Husarski, a sculptor, whose term in office ended in 1982.

In 1982–2000, the Division was headed by professor Jan Bruzda, an architect. In February 1992, it was separated from the Institute of the History of Architecture and Monument Preservation as the Independent Division of Drawing, Painting and Sculpture.

zauważyć, że ranga przedmiotów rysunkowych na Wydziale Architektury ASP w Krakowie była wysoka, były ćwiczenia z rysunku odręcznego, uczono perspektywy, był rysunek architektoniczny. Wykładowcami byli architekci jak Władysław Ekielski, czy Bogdan Treter. Rysunek posiadał swe uwarunkowania związane przede wszystkim z warsztatem architekta. Chociaż możliwość uczestniczenia w zajęciach z rysunku na Wydziale Malarstwa i Rzeźby dawała podstawy artystycznego podejścia do przedmiotów plastycznych, to jednak należy podkreślić, że nauczanie rysunku było mocno ukierunkowane na potrzeby architekta.

W czasie II wojny światowej, w Krakowie działała konspiracyjna agenda Politechniki Warszawskiej, którą kierowali między innymi Adolf. Szyszko – Bohusz i Tadeusz Tołwiński. Działalność prowadziła również jej zakopiańska filia z Rudolfem Śmiałowskim. Pod koniec okupacji do tej grupy dołączyli krakowscy architekci: Bogdan Treter i Włodzimierz Gruszczyński. W ten sposób zaczęły krystalizować się początki przyszłego Wydziału Architektury. W końcu stycznia 1945 roku został powołany, pod przewodnictwem profesora Akademii Górniczej Izydora Stella – Sawickiego Komitet Organizacyjny uczelni politechnicznej w Krakowie w której miał znaleźć się Wydział Architektury. Pierwsza inauguracja roku akademickiego na Wydziale Architektury w ramach Wydziałów Politechnicznych przy Akademii Górniczej w Krakowie odbyła się w dniu 1 grudnia 1945 roku, na Wawelu, w budynku nr 5, udostępnionym przez prof. A. Szyszko-Bohusza – kierownika odbudowy Zamku Królewskiego i jednocześnie pierwszego dziekana Wydziału. Do roku 1948 Wydział Architektury zajmował część pomieszczeń w budynku nr 5 w Zamku Królewskim na Wawelu.

Jedną z dwunastu katedr wydziału była Katedra Rysunku Odręcznego, założona i kierowana przez prof. art. mal. Ludomira Śleńdzińskiego. W roku 1948 Wydział Architektury został przeniesiony do budynków przy ul. Warszawskiej 24. W roku 1954 reorganizując Wydział Architektury już w ramach Politechniki Krakowskiej wprowadzono nazwę Katedra Rysunku i Rzeźby. W jej skład wchodziły trzy zakłady: Rysunku Odręcznego, Rysunku Architektonicznego oraz Fotografiki i Rzeźby.

W roku 1960, kierownictwo Katedry Rysunku i Rzeźby objęła prof. art. mal. Krystyna Wróblewska. W 1970 r. w wyniku reorganizacji Wydziału Katedra Rysunku i Rzeźby weszła w skład Instytutu Historii Architektury i Konserwacji Zabytków jako Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby. Kierownictwo Zakładu objęła prof. art. mal. Krystyna Wróblewska. Zespołem Rzeźby kierowała doc. art. rzeźb. Jadwiga Horodyska. Należy wspomnieć o działalności koła naukowego. Założone jeszcze za kadencji prof. L. Śleńdzińskiego w roku akademickim 1955/56 z inicjatywy art. mal. K. Wróblewskiej, w latach 60-tych wykazywało niezwykle aktywność. W Kole wydobywano i rozwijano indywidualne zamierzenia twórcze wynikające z własnej osobowości.

W latach 1974–1977 Kierownikiem Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby był doc. art. mal. Zbigniew Gostwicki.

Kolejnym Kierownikiem Zakładu został doc. dr hab. art. rzeźb. Roman Husarski, który funkcję tę pełnił do roku 1982.

W latach 1982–2000 kierownikiem Zakładu był prof. dr hab. inż. arch. Jan Bruzda.

In 2000–2010, its head was professor Ewa Gologórska–Kucia, an artist painter. In 2000, the specialization of Landscape Architecture was set up at the Faculty of Architecture beside Architecture and Urban Design.

Since 2011, head of the Division of Drawing, Painting and Sculpture has been professor Andrzej Bialkiewicz. The teaching program has not been subject to major changes. The current model of teaching drawing and painting at Krakow Faculty of Architecture is, to a considerable extent, a result of the experience that has been gained since the Department was established.

Its form was significantly influenced by the artistic personality of professor L. Śleńdziński, the founder of the Department. A graduate of St. Petersburg's Academy of Fine Arts, he brought his experience in the field of drawing and painting to Krakow Faculty of Architecture. It was supported by his artistic achievements, numerous travels abroad, many years of teaching at the Stefan Batory University in Vilnius and reference to the European tradition of teaching drawing. Another important aspect was the fact that professor Śleńdziński created the program of teaching drawing and painting from scratch, with no guidelines to follow except for the knowledge that the classes were to be taught to students of architecture. The elements of the teaching programme of St. Petersburg's Academy of Fine Arts that L. Śleńdziński introduced into the programme of the Faculty of Architecture in Krakow included realistic representation of studied forms, the necessity to get to know the rules of perspective and structure of forms. It is important to remember that when L. Śleńdziński studied in St. Petersburg, the classes at the departments of drawing and painting as well as the subjects supporting the teaching of drawing such as anatomy or perspective were taught to the students of architecture, painting and sculpture alike so the artistic aspect of the artworks mattered equally at the department of architecture as at other university departments. Some similarities can also be observed between the drawing at Krakow Faculty of Architecture and Paris academy. Both schools followed the principles of a realistic structure of form, use of perspective and artistic values. The influence of Paris academy was present at St. Petersburg's school and Śleńdziński might have transferred it to Krakow. He was familiar with problems of teaching drawing at Lviv faculty of architecture. All the above factors might have contributed to the fact that teaching drawing at Krakow faculty of architecture put emphasis not only on thorough knowledge of techniques but also on artistic expression. That was in keeping with the local tradition of teaching drawing to architects both in the 19th century and also at the time when the Faculty of Architecture was part of the Academy of Fine Arts. On the other hand, an exchange of experiences with Warsaw Faculty of Architecture could have made L. Śleńdziński view drawing as a means of communication, which is particularly important for students of architecture.

The 70 years of experience in teaching drawing and painting still bear on the content of the classes nowadays. There have been some changes due to the need to adjust the program to the reduced number of teaching hours. On the whole, drawing and painting are taught so as to meet the needs of an architect. In the teaching of the basics, where necessary, even an academic trend is visible to a certain degree. However, the fundamental aim is to enhance spatial imagination while gaining experience in conscious and objective perception of spatial phenomena, both existing and at the design stage, so as to make possible their recording. History is made

W lutym 1992 r. Zakład został wydzielony z Instytutu Historii Architektury i Konserwacji Zabytków, jako Samodzielny Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby.

W latach 2000-2010 kierownikiem Samodzielnego Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby była prof. art. mal. Ewa Gołogórska – Kucia. W 2000 roku na Wydziale Architektury PK poza Architekturą i Urbanistyką został utworzony nowy kierunek – Architektura Krajobrazu.

Od roku 2011 kierownikiem Zakładu Rysunku Malarstwa i Rzeźby jest dr hab. inż. arch. Andrzej Białkiewicz prof. PK. Program zajęć na poszczególnych latach nie uległ zasadniczym zmianom.

Obecny profil nauczania rysunku i malarstwa na krakowskim Wydziale Architektury jest w znacznym stopniu wynikiem doświadczeń dydaktycznych, kształtujących się od początku powstania Katedry. Zdecydowany wpływ na jego formę miała osobowość artystyczna twórcy Katedry – prof. L. Sleńdzińskiego. Absolwent petersburskiej Akademii Sztuk Pięknych, przeniósł swe doświadczenia dotyczące rysunku i malarstwa na grunt krakowskiego wydziału architektury. Poza tym były one ugruntowane własną twórczością, licznymi podróżami zagranicznymi, wieloletnią pracą dydaktyczną na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie oraz możliwością nawiązania do europejskiej tradycji nauczania rysunku. Innym, niemniej istotnym czynnikiem był fakt, że prof. L. Sleńdziński tworzył program nauczania rysunku i malarstwa od początku, nie mając narzuconych żadnych uwarunkowań, poza faktem, że miały to być zajęcia przeznaczone dla studentów architektury. Z Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu L. Sleńdziński przeniósł na krakowski wydział architektury realistyczne przedstawianie studiowanych form, konieczność znajomości perspektywy oraz zasad budowy formy. Istotnym jest fakt, że w czasie, gdy L. Sleńdziński studiował w Petersburgu, katedry rysunku i malarstwa oraz przedmioty wspomagające naukę rysunku jak anatomia, czy perspektywa, były wspólne dla studentów wydziałów architektury, malarstwa i rzeźby. Znaczenie aspektów artystycznych w wykonywanych pracach było więc takie samo na wydziale architektury, jak na pozostałych wydziałach uczelni. Widoczne są również pewne podobieństwa dotyczące rysunku na krakowskim wydziale architektury, w stosunku do akademii paryskiej. Analogicznymi zasadami w obu uczelniach były: realistyczna budowa form, stosowanie perspektywy, czy walory artystyczne. Wpływy paryskiej akademii odzwierciedliły się w akademii petersburskiej, a stąd mogły być przejęte do Krakowa przez L. Sleńdzińskiego. L. Sleńdziński znał problemy związane z nauczaniem rysunku na lwowskim wydziale architektury. Być może fakty te przyczyniły się do tego, że rysunek na krakowskim Wydziale Architektury, poza rzetelną wiedzą o rysowanych formach, miał jednocześnie mieć swój wyraz artystyczny. Stanowiło to nawiązanie do lokalnej tradycji nauczania rysunku dla architektów, zarówno tej XIX-wiecznej, jak i wówczas, gdy Wydział Architektury był w ramach Akademii Sztuk Pięknych. Natomiast wymiana doświadczeń z Wydziałem Architektury Politechniki Warszawskiej mogła w pewien sposób wpłynąć na ukierunkowanie L. Sleńdzińskiego na problemy rysunku, jako środka przekazu, co jest istotnym zwłaszcza dla studentów architektury.

Doświadczenia wynikające z 70 lat nauczania rysunku i malarstwa profilują ten przedmiot również i obecnie. Pewne zmiany wynikają głównie z konieczności dostosowania programu do zmniejszonej ilości godzin dydaktycznych przeznaczonych

by individuals. The history of the Division of Drawing, Painting and Sculpture can also be derived from the individual artistic personalities of the people who chaired it. Although they changed, the end of each person's term in office did not bring about a total change of the program or methods of teaching. This seems to have created a sense of continuity which stands as testimony to the university's tradition. However, the program has to be modified to meet the current needs and introduce some variety since too much routine can hinder progress.

The drawing course at the Faculty of Architecture in Krakow is tailored to the needs of the future architect. Compared to European tradition, it reflects a kind of compromise between the drawing courses taught in artistic schools and those taught in technical schools. Polish faculties of architecture, which are parts of the structures of polytechnic universities, teach drawing techniques suited to the architect's needs. However, the program varies. Sometimes the drawing course has a more artistic character and sometimes, a more technical bias. The drawing course at Cracow University of Technology, compared to other universities, seems to have succeeded in striking a balance between the two approaches.

Andrzej Białkiewicz *

*Assoc. Prof. Ph.D. D.Sc. Arch. Andrzej Białkiewicz, head of the Division of Freehand Drawing, Painting and Sculpture, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology.

na przedmiot. Generalnie rysunek i malarstwo ukierunkowane są na nauczanie na wydziale architektury – na potrzeby warsztatu architekta. Tam gdzie jest to niezbędne, w nauczaniu podstaw, widoczny jest w pewnej mierze nawet nurt akademicki. Jednak podstawowym celem jest tu rozwijanie wyobraźni przestrzennej, przy jednoczesnym zdobywaniu doświadczeń świadomego i obiektywnego odbioru zjawisk przestrzennych, zarówno istniejących jak i będących w sferze projektu, z możliwością ich zapisu. Historię tworzą jednostki. Historię obecnego Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby, także należy wywieźć od indywidualnych twórców i osobowości jego kierowników. Nie wydaje się jednak słuszne, by zmiana kadencji kierownictwa Zakładu miała nagle doprowadzać do absolutnej zmiany programu i metod nauczania. Obowiązuje bowiem pewna kontynuacja, która stwarza ciągłość i świadczy o tradycjach uczelni. Jednocześnie należy pamiętać, że program powinien być dostosowywany do istniejących potrzeb i nie powinno się wytwarzać elementów rutyny, które zbyt długo stosowane, mogą nabierać cech wsteczności. Rysunek na krakowskim wydziale ukierunkowany jest na potrzeby warsztatu przyszłego architekta. W stosunku do tradycji europejskich odzwierciedla on rodzaj pewnego kompromisu pomiędzy wydziałami będącymi w strukturach uczelni artystycznych oraz technicznych. Również w innych polskich wydziałach architektury będących w strukturach uczelni politechnicznych, nauczanie rysunku związane jest z warsztatem architekta. Jednak pomimo tego profil nauczania jest zróżnicowany, czasem ma charakter bardziej artystyczny, a czasem bardziej techniczny. Wydaje się, że rysunek w Politechnice Krakowskiej, w stosunku do pozostałych polskich uczelni stanowi pewną wypadkową z połączenia jego technicznego i artystycznego charakteru.

Andrzej Białkiewicz

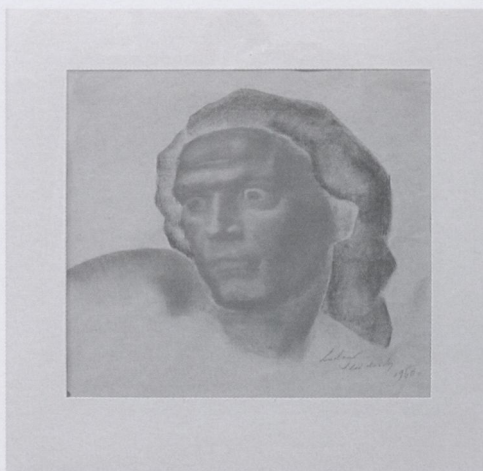
LUDOMIR SLEŃDZIŃSKI

Ludomir Sleńdziński was born in Vilnius on October 29, 1889 and died in Krakow on November 26, 1980. He studied at the Academy of Fine Arts in St.Petersburg and graduated in 1916. In 1920, he was a co-founder of the Vilnius Society of Fine Arts Creators which he chaired until 1939. From 1923 he was also a member of the Polish Artists' Association 'Rhythm'. In 1925 he became head of the monumental sculpture department at the Faculty of Fine Arts of the Stefan Batory University in Vilnius. In 1931–1940, he was dean of that department. In 1944 he settled in Krakow. In 1945 he became professor and head of the Department of Freehand Drawing and, when its name was changed in 1953, head of the Department of Drawing and Sculpture. From 1948 he was full professor and taught freehand drawing at the Faculty of Architecture, Mining Academy, Krakow. He was deputy dean of the Faculty of Architecture and deputy rector of the polytechnical faculties and he was the first rector of Krakow University of Technology.

He was awarded many prizes in the field of art, to name, among others, 1st prize in the competition for decoration of the Parliament meeting room – 1929, 1st prize for the project of the plafond in the Ball Room of the Ministry of Foreign affairs – 1937 and Gold Medal at the Paris Expo 'Art and Technology' 1937.

He was awarded Officer's Cross of the Order of Polonia Restituta, Order of the Red Flag of Labour, 2nd class, Gold Cross of Merit, Medal of Poland's Xth anniversary.

He created sculptures, easel paintings, murals and decorative paintings. His style was a specific form of classicism and he paid particular attention to the form and drawing. His main motif was the human figure: figural compositions and portraits.

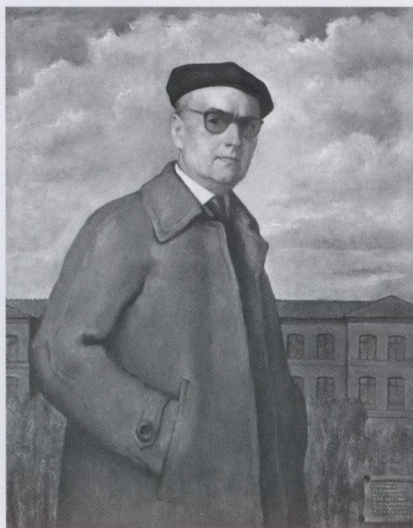
Ludomir Sleńdziński,
Głowa młodzieńca /
The head of young man,
sangwina / sanguine,
41x41 cm, property of
the Division of Drawing,
Painting and Sculpture,
fot. /photo: egk

LUDOMIR SLEŃDZIŃSKI

Urodził się 29 października 1889 roku w Wilnie. Zmarł w Krakowie w 1980. W 1916 roku ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Petersburgu. W 1920 współtworzył Wileńskie Towarzystwo Artystów Plastyków, którego prezesem był do roku 1939. Od roku 1923 był członkiem Stowarzyszenia Artystów Polskich Rytm. W 1925 objął Katedrę Malarstwa Monumentalnego na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. W latach 1931–1940 sprawował funkcję dziekana Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Wileńskiego. W roku 1944 zamieszkał w Krakowie. W 1945 roku został profesorem i pierwszym kierownikiem Katedry Rysunku Odręcznego, a w roku 1948 profesorem zwyczajnym. Na uczelni pełnił szereg istotnych funkcji między innymi był prodziekanem Wydziału Architektury, prorektorem do spraw Wydziałów Politechnicznych i był pierwszym rektorem Politechniki Krakowskiej. Laureat wielu nagród w dziedzinie sztuki, między innymi: W roku 1929 – I nagroda w konkursie na dekorację sali obrad Sejmu, a w roku 1937 – I nagroda za projekt plafonu w sali balowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Złoty Medal na Wielkiej Światowej Wystawie „Sztuka i Technika w nowoczesnym życiu” w Paryżu.

Odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Orderem Sztandaru Pracy II Klasy, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem X-lecia PRL.

Był uznanym twórcą w dziedzinie rzeźby i malarstwa: sztalugowego, ściennego i dekoracyjnego. Tworzył dzieła w stylistyce swoistego klasycyzmu, zwracając szczególną uwagę na formę i rysunek. Głównym tematem jego prac była postać ludzka – kompozycje figuralne i portret.

Autoportret / Self-portrait,
olej na płótnie / oil painting,
property of Cracow
University of Technology
Fot. /photo: J. Zych

LUDOMIR SLEŃDZIŃSKI

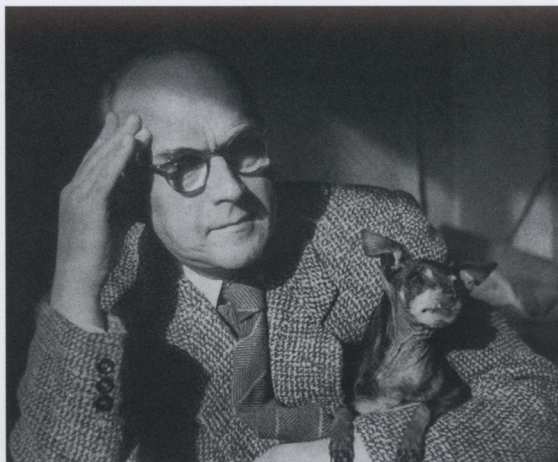
The first head of the Department of Freehand Drawing in 1945–1953, and (after the name had been changed) of the Department of Drawing and Sculpture in 1954–1960. At the first stage of teaching, predominant method was drawing from nature of geometrical solids, pieces of furniture, architectural details. Next stage involved drawing studies in various techniques of the interiors of Krakow churches and the lecture hall. Later, there followed sketches and studies of classical heads, compositions of the Wawel castle heads and studies from a model: the nude, the portrait and studies of architectural objects such as the Wawel castle interiors and the Juliusz Słowacki theatre interiors. In 1954, there began sculpture classes which familiarized students with the basics of sculptural techniques and during which students made studies of the head, figural compositions and bas-reliefs.

In 1960, professor Ludomir Sleńdziński presented a general program of teaching drawing and sculpture which defined the teaching content he considered indispensable.

The program of teaching at the Dept. of Drawing and Sculpture.

Exercises in drawing from nature, perspective drawing, sculpture and lettering.

Semesters 1, 2: architectural solids, furniture, objects of daily use, head casts and lettering. Semesters 3, 4: live model, exterior architecture and perspective sketches. Semesters 5, 6: still life, furniture compositions, live model, architecture- technique: watercolour and ink. Sculpture- modeling a head from a classical model, composition of solids and architectural details from the student's working drawing. Semesters 7, 8: human figure, a piece of furniture, architecture of an exterior and an interior – technique: free choice, taking into account the composition. Semesters 9, 10: the nude, interiors of the Wawel castle, architecture and landscape. Sculpture: bas-relief, study of the head from a live model, mock-up with sculptural detail and sculptural detail. Semester 11: sculpture – artistic fragment of the diploma project. Drawing workshops in the vicinity of Krakow following year II and V.

Fot. ze zbiorów
Galerii im. Sleńdzińskich
w Białymstoku [w:]
Biuletyn Muzeum
Politechniki Krakowskiej
1/6/2009

Profesor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

LUDOMIR SLEŃDZIŃSKI

Pierwszy kierownik Katedry Rysunku Odręcznego w latach 1945–1953 oraz w latach 1954–1960 – po zmianie nazwy – Katedry Rysunku i Rzeźby.

W początkowym okresie nauczania przeważały rysunki z natury – ich tematami były: bryły geometryczne, meble, detale architektoniczne. Później studenci wykonywali w różnych technikach studia rysunkowe wewnątrz kościołów krakowskich i sal wykładowych, następnie szkice i studia głów klasycznych, kompozycje głów wawelskich oraz studia z modelu: akt i portret, a także studia obiektów architektonicznych takich jak wnętrza zamku królewskiego na Wawelu, Teatru im. J. Słowackiego. W roku 1954 do programu wprowadzono ćwiczenia rzeźbiarskie, w ramach których studenci poznawali podstawowe techniki. Realizowano też studium głowy, kompozycje figuralne i płaskorzeźby.

W roku 1960 został przedstawiony przez profesora Ludomira Sleńdzińskiego ogólny program nauczania rysunku i rzeźby, określający konieczne według niego treści nauczania.

Program nauczania Katedry Rysunku i Rzeźby.

Ćwiczenia w zakresie rysunku z natury, rysunku perspektywicznego, rzeźby i liternictwa.

Semestr 1, 2: bryły architektoniczne, meble, przedmioty użytkowe, głowy w odlewach i liternictwo. Semestr 3, 4: żywy model, architektura zewnętrzna i szkice perspektywiczne. Semestr 5, 6: martwa natura, zespoły mebli, żywy model, architektura – technika akwarela i tusz. Rzeźba – modelowanie głowy z modelu klasycznego, kompozycja brył i detali architektonicznych z własnego rysunku roboczego. Semestr 7, 8: postać ludzka, mebel, architektura zewnętrzna i wnętrza – technika dowolna ze szczególnym uwzględnieniem kompozycji. Semestr 9, 10: akt, wnętrza wawelskie, architektura i pejzaż. Rzeźba-płaskorzeźba, studium głowy z żywego modelu, makieta z detalem rzeźbiarskim i detal rzeźbiarski. Semestr 11: rzeźba – fragment plastyczny projektu dyplomowego. Po roku II i V praktyka rysunkowa w terenie (okolice Krakowa).

Fot. ze zbiorów
Galerii im. Sleńdzińskich
w Białymstoku [w:] Biuletyn
Muzeum Politechniki
Krakowskiej 1/6/2009

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

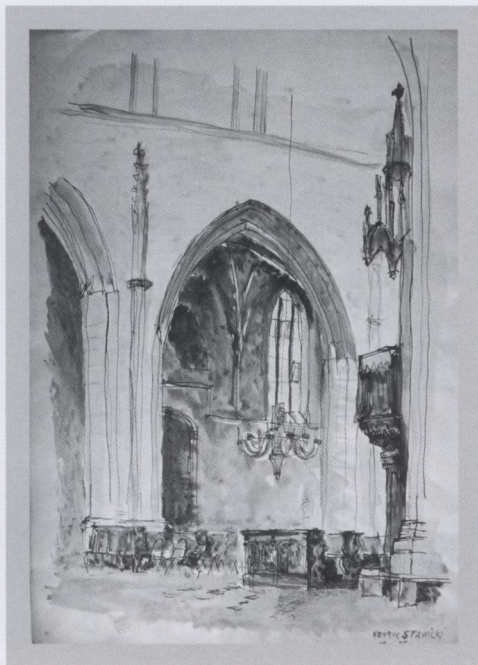
Leszek Filar

Piotr Kuciel

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

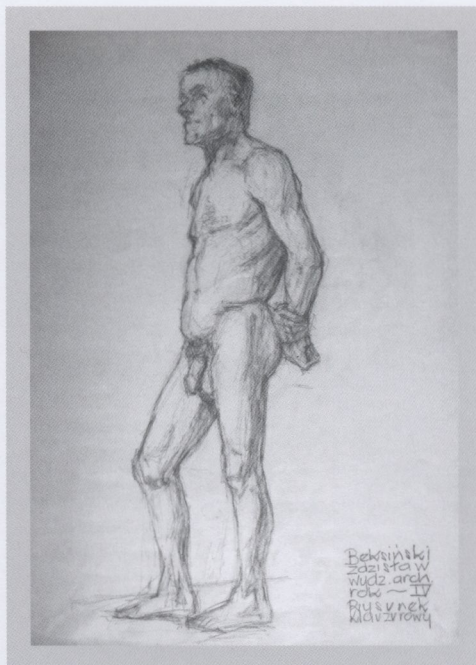
Henryk Stawicki

Jacek Sokalski

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

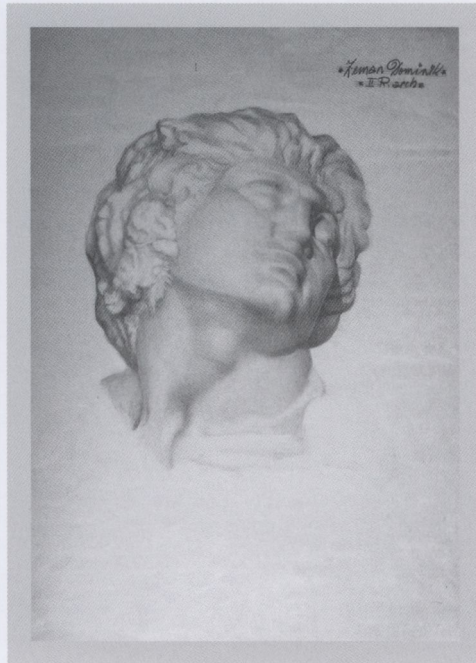
Zdzisław Beksiński

Witold Cęckiewicz

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

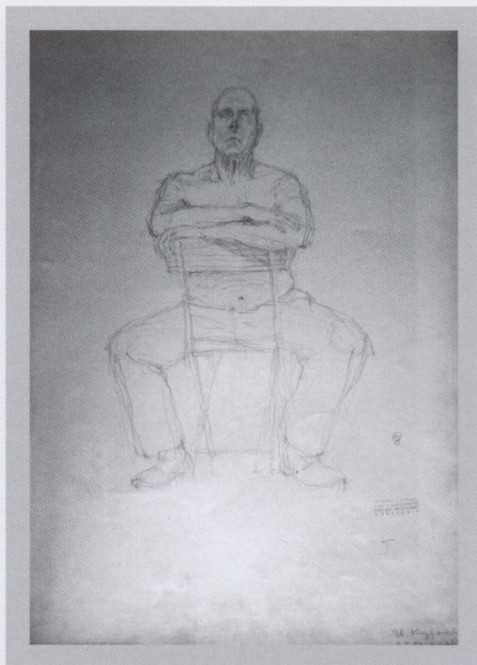
Dominik Zeman

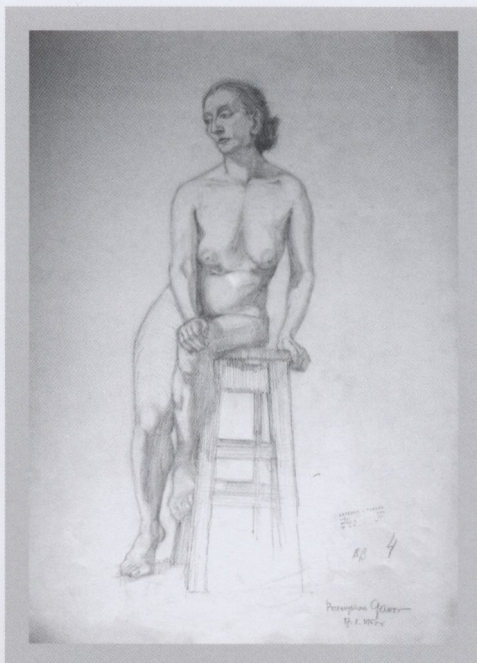
Wiktor Zin

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

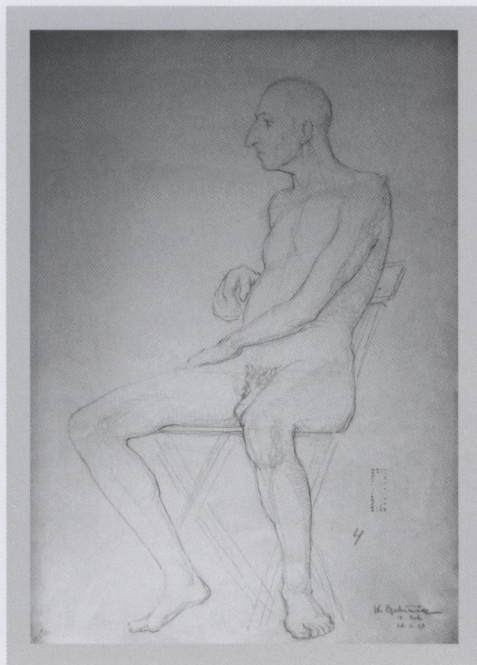
Zbigniew Krygowski

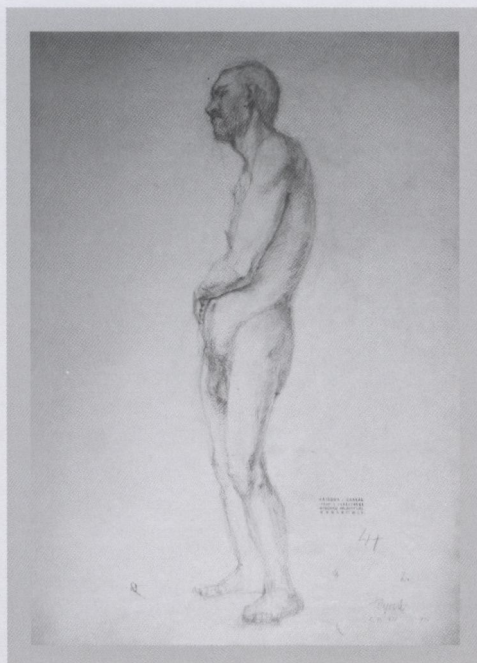
Przemysław Gawor

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

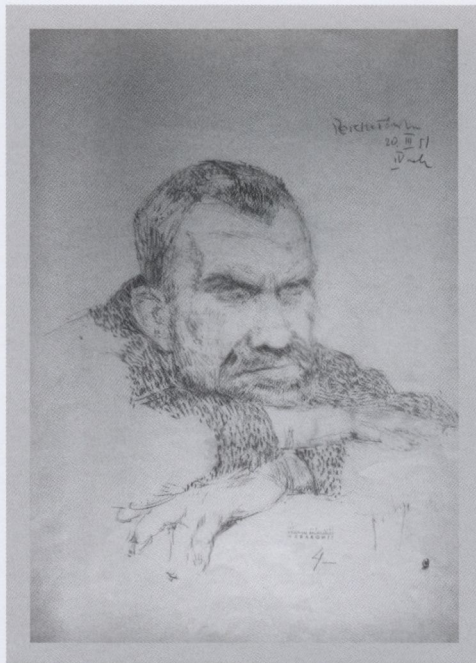
Witold Cęckiewicz

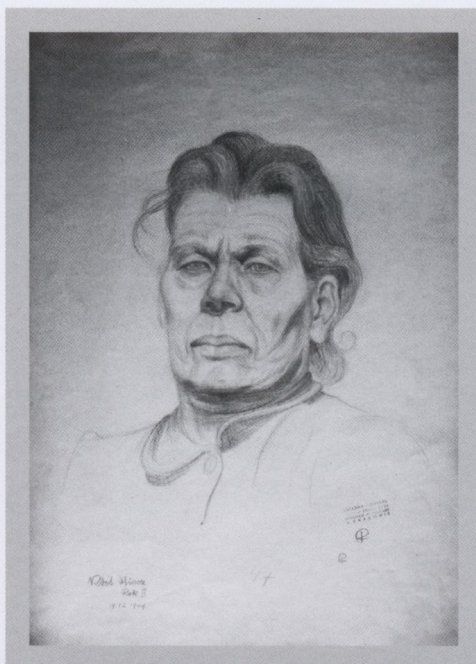
Zbigniew Łagocki

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

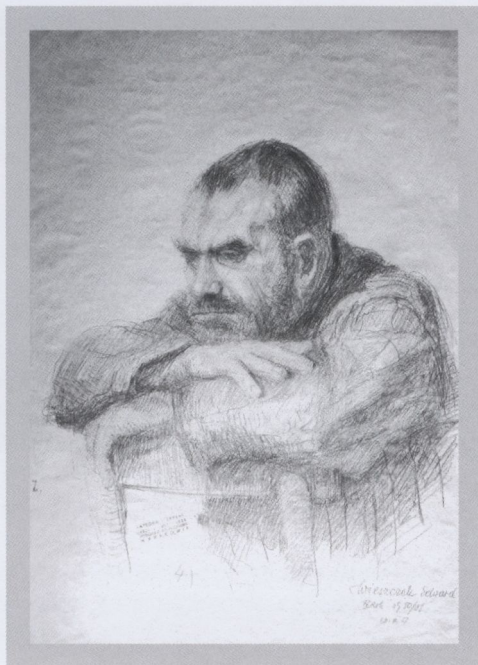
Zuzanna Perchałówna

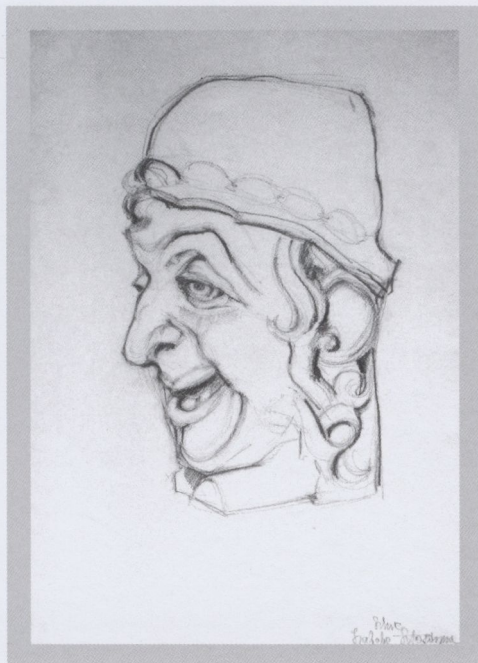
Mieczysław Król

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962
1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

Edward Wieszczyk

Izabela Szosówna

Professor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

KRYSTYNA WRÓBLEWSKA

Krystyna Wróblewska was born in Warsaw on March 4, 1904 and died in Krakow on December 4, 1994.

She studied at the Faculty of the Fine Arts, the Stefan Batory University in Vilnius, where one of her teachers was Ludomir Śleńdziński. She graduated in 1937 and a year later went on to study at Académie de la Grande Chaumière in Paris.

In 1945–1974, she worked as a teacher at the Faculty of Architecture, Cracow University of Technology where she received the title of professor in 1968.

She helped to establish an artistic group known as 'Nine Graphic Artists' which was active in 1947–1960 and of which she was a member. The group continued the tradition of the Vilnius and Warsaw schools of woodcut. She was also a member of the Polish Academy of Sciences and the Association of Polish Artists and Designers. In the Cracow branch of the latter, she co-organized a competition for the Best Graphic Work of the Month which is still held here. In 1950–1974, she was a member of the board of the Graphic Art Division of the Cracow branch of the Association of Polish Artists and Designers. She also set up a creative group of architect-painters, called MALARCH.

She was a holder of many medals and distinctions such as: the Polish People's Republic's Xth Anniversary Medal, the Gold Cross of Merit, Award of the City of Cracow (1973) and the Brother Albert Award (1978).

Her works include woodcuts, linocuts, drawings and paintings. The main motif of her works, whose style refers to realism and expressionism, was man and the surrounding nature.

Żółta turnia,
drzeworyt / woodcut,
16,5x20 cm, property
of ZPAP Kraków

Profesor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

KRYSTYNA WRÓBLEWSKA

Krystyna Wróblewska urodziła się 4 marca 1904 roku w Warszawie, zmarła 4 grudnia 1994 roku w Krakowie.

Studiowała na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie między innymi pod kierunkiem Ludomira Sleńdzińskiego gdzie w roku 1937 uzyskała dyplom. W roku 1938 kontynuowała studia w Académie de la Grande Chaumière w Paryżu.

W latach 1945–1974 pracowała jako pedagog na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. W roku 1968 otrzymała tytuł profesora.

Była współzałożycielką i członkiem grupy artystycznej „Dziewięciu Grafików”, działającej w latach 1947–1960 i kontynuującej tradycje drzeworytnicze wileńskie i warszawskie. Była również członkiem Polskiej Akademii Nauk i Związku Polskich Artystów Plastyków. W Okręgu Krakowskim Związku Polskich Artystów Plastyków współorganizowała prowadzony do dzisiaj konkurs Najlepsza Grafika Miesiąca, w latach 1950–1974 była członkiem władz Sekcji Grafiki ZPAP OK. Złożyła również grupę twórczą malujących architektów MALARCH.

Odnaczona Medalem X-lecia PRL, Złotym Krzyżem Zasługi, w roku 1973 Nagrodą Miasta Krakowa, a w roku 1978 Nagrodą im. Brata Alberta.

Pracowała twórczo w dziedzinie grafiki warsztatowej (drzeworyt, linoryt), rysunku i malarstwa. Głównym motywem jej twórczości nawiązującej swoim wyrazem do realizmu i ekspresjonizmu był człowiek i otaczająca go przyroda.

Autoportret / Self-portrait,
drzeworyt / woodcut,
20x20cm, property of ZPAP
Kraków

Professor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

KRYSTYNA WRÓBLEWSKA

Head of Department of Drawing and Sculpture in 1960–1970 and then Division of Drawing, Painting and Sculpture in 1970–1974.

In 1960–1974, the previously developed teaching program was continued with some adjustments to the changing needs of architectural students. The basic themes included studies of form, proportions, structure, perspective made with the use of various painting techniques such as watercolor, tempera, gouache, crayon.

Drawing from imagination of small architectural forms was introduced. An important element of exercises was learning to select the appropriate technique to expose the character of the composition. Initially, the technique was imposed by the teacher and in subsequent classes students made their own choices of techniques. There was an obligatory set of exercises in the use of color and composition principles.

An example of teaching program: 1. The colour wheel, 2. Complementary colours, 3. Harmony (seasons of the year), 4. Rhythm I, 5. Rhythm II, 6. Contrast, 7. Characters L. T. N., 8. Individual sign, 9. Lettering for a book cover, 10. Practical exercises, 11. A poster, 12. The clausura (packaging).

The classes gradually went on to cover more artistic issues. Towards the end of the teaching cycle, particular attention was paid to developing the student's individual skills.

fot. z archiwum ZRMiRZ

KRYSTYNA WRÓBLEWSKA

Kierownik Katedry Rysunku i Rzeźby w latach 1960–1970, a następnie w latach 1970–1974 Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby.

Okres 1960–1974 był kontynuacją programu z lat poprzednich z dostosowywaniem do zmieniających się potrzeb studentów architektury. Podstawowymi zagadnieniami były studia związane z budową formy, proporcjami, konstrukcją, perspektywą wzbogacane umiejętnościami stosowania różnych technik malarskich: akwarela, tempera, gwasz, kredka.

Wprowadzono wykonywanie z wyobraźni rysunków małych form architektonicznych. Ważnym elementem ćwiczeń była między innymi zdolność odpowiedniego dobrania techniki wspomagającej wydobyć charakter kompozycji. W początkowych ćwiczeniach technika była narzucona, w kolejnych student sam decydował w jakiej formule będzie realizował zadanie. W związku z rozwijaniem problematyki dotyczącej koloru i kompozycji pojawił się obowiązkowy zestaw ćwiczeń nawiązujący do takich zagadnień.

Przykładowy program: 1. Koło barw, 2. Kolory dopełniające, 3. Harmonia (pory roku), 4. Rytm I, 5. Rytm II, 6. Kontrast, 7. Znak L. T. N., 8. Znak własny, 9. Okładka liternicza, 10. Ćwiczenia, 11. Plakat, 12. Klauzura (opakowanie).

Ćwiczenia stopniowo poszerzały problematykę zagadnień plastycznych. Pod koniec cyklu kształcenia zwracano szczególną uwagę na rozwijanie indywidualnych umiejętności studenta.

fot. z archiwum ZRMiRZ

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

Jerzy Wijowski

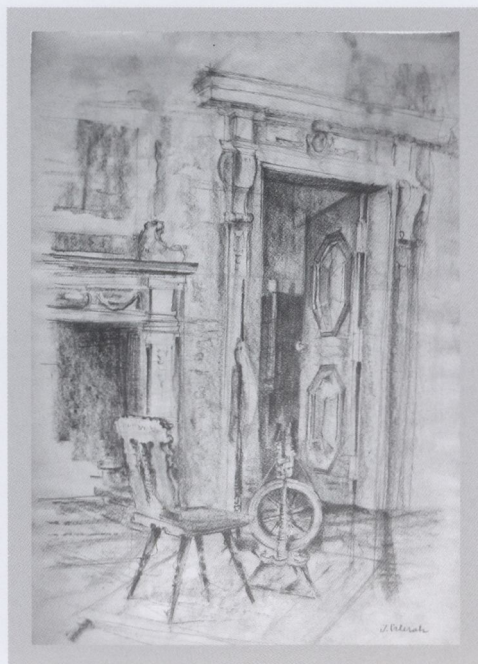
Stanisław Niemczyk

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

E. Berezowska

J. Szlezak

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

Marek Kowicki

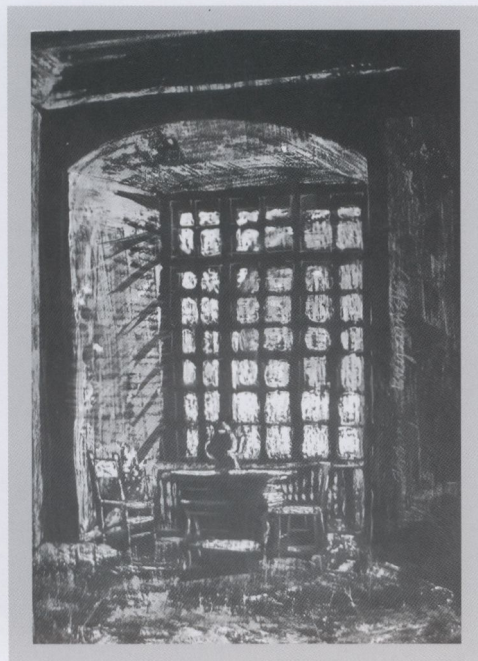
Gerard Dürsche

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

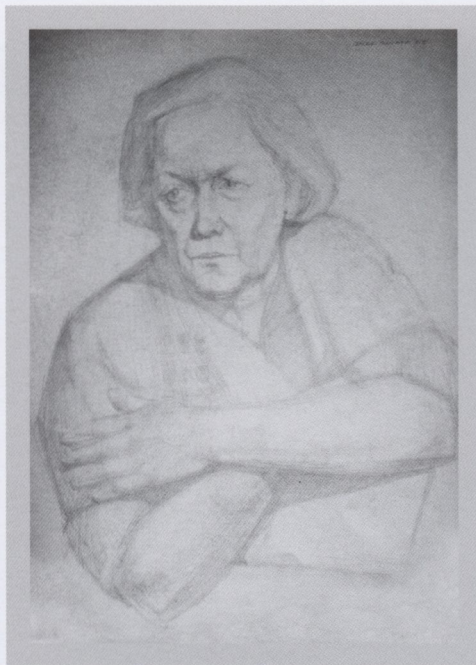
Bogdan Koterba

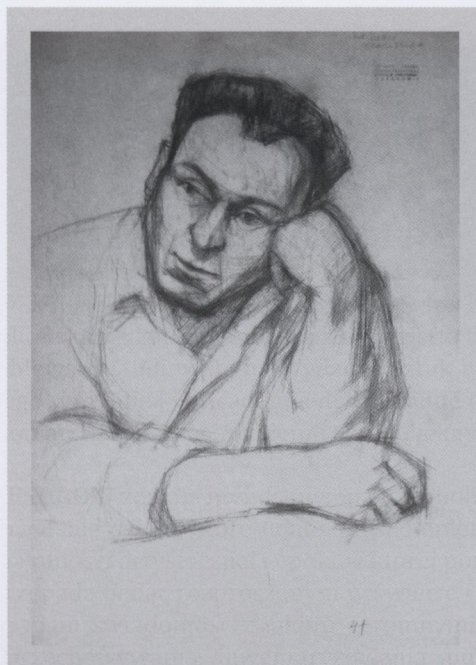
Andrzej Krzyżański

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

Jacek Sumara

Włodzimierz Gleń

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

Jan Kielski

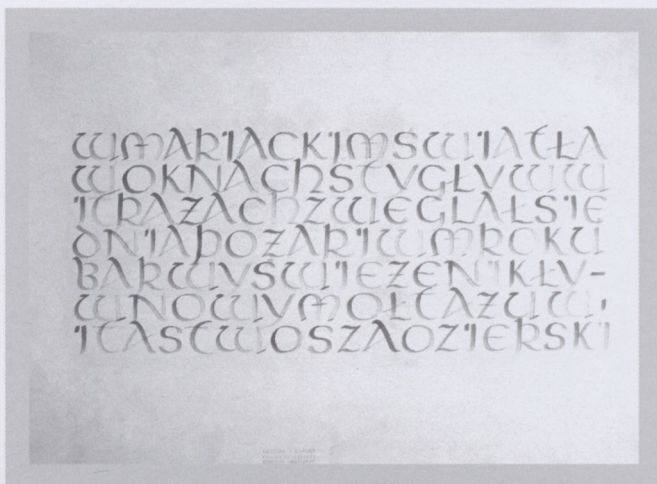
Andrzej Trybuski

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

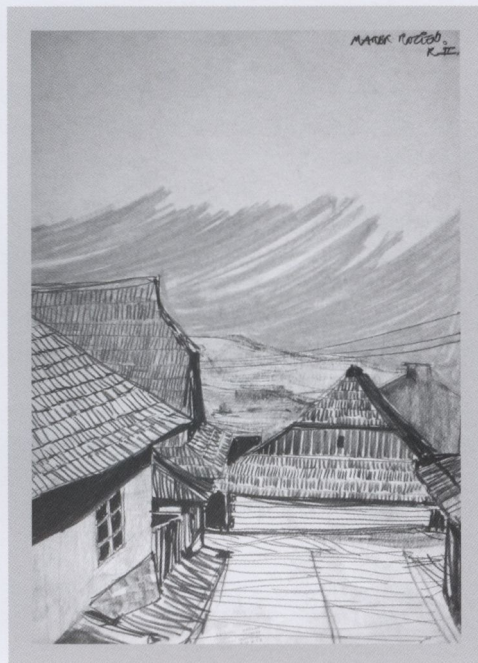
Ryszard Köpplinger

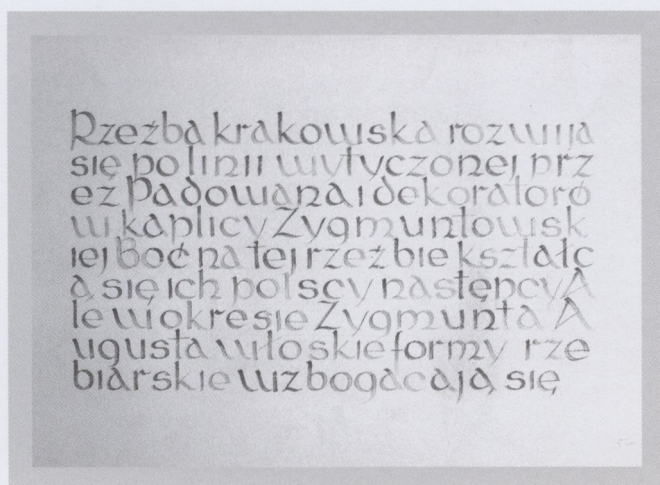
Czesław Ozierski

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 **1960 1961 1962 1963**
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982

Marek Kozień

Jerzy Biela

Professor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

ZBIGNIEW GOSTWICKI

Zbigniew Gostwicki was born in Krakow on December 7, 1906 and died on August 12, 2003 in Krakow. In 1926–1932, he studied at the Academy of Fine Arts, Krakow, under the guidance of professors Władysław Jaroński, Ignacy Pieńkowski, Wojciech Weiss, Fryderyk Pautsch and others.

In 1931 he spent several weeks at the Paris branch of the Academy where he studied at Józef Pankiewicz's studio. On his return to Krakow, he joined a group of artists called 'The group of ten' whose members included, i.a., Adam Bunsch, Vlastimír Hofman, Teodor Grott. In 1948 he started work at the Department of Freehand drawing as assistant professor. In 1951 he received a master's degree in philosophy and history of art at the Jagiellonian University. He also worked as an art conservator.

His inter-war painting referred to postimpressionism while the post war works were close to matter painting and abstract in form.

olej na płótnie / oil
painting, 69x132 cm,
własność rodziny
artysty / property of
family

Profesor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

ZBIGNIEW GOSTWICKI

Zbigniew Gostwicki urodził się 7 grudnia 1906 w Krakowie, zmarł 12 sierpnia 2003 roku w Krakowie. W latach 1926–1932 kształcił się w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych między innymi pod kierunkiem prof. Władysława Jarockiego, Ignacego Pieńkowskiego, Wojciecha Weissa, Fryderyka Pautscha.

W roku 1931 przebywał parę tygodni w paryskiej filii Akademii Sztuk Pięknych studiując w pracowni Józefa Pankiewicza. Po powrocie do Krakowa związał się z grupą twórczą: „Grupą Dziesięciu”. Członkami tej grupy byli między innymi: Adam Bunsch, Vlastimir Hofman, Teodor Grott. W roku 1948 rozpoczął pracę w Katedrze Rysunku Odręcznego na stanowisku adiunkta. W roku 1951 uzyskał stopień magistra filozofii w zakresie historii sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Pracował również jako konserwator dzieł sztuki.

Jego malarstwo w okresie międzywojennym nawiązywało do nurtu postimpresjonizmu, a po wojnie zbliżając się do malarstwa materii przybierało formy abstrakcyjne.

„Rudery żydowskie w Staszowie”, 1936 r. olej na płótnie / oil painting, 57x70 cm, własność rodziny artysty / property of artist family

Professor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

ZBIGNIEW GOSTWICKI

Head of Division of Drawing, Painting and Sculpture in 1974–1977.

The program of teaching was continued in principle and enriched with the introduction of varied techniques such as monochrome watercolour, wash drawing, linear drawing. The practical classes were accompanied by detailed theoretical discussions of the tasks.

Examples of exercises: at the initial stage, linear drawing with no chiaroscuro or value but showing cast shadows, monochrome watercolour or ink wash, ink drawing without values or halftones, black and white drawing of a chromatic model. During subsequent semesters, there were more practical classes in figure study: sketches and drawing studies of a model, nudes and gypsum figures.

fot. archiwum ZRMiRZ

Profesor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

ZBIGNIEW GOSTWICKI

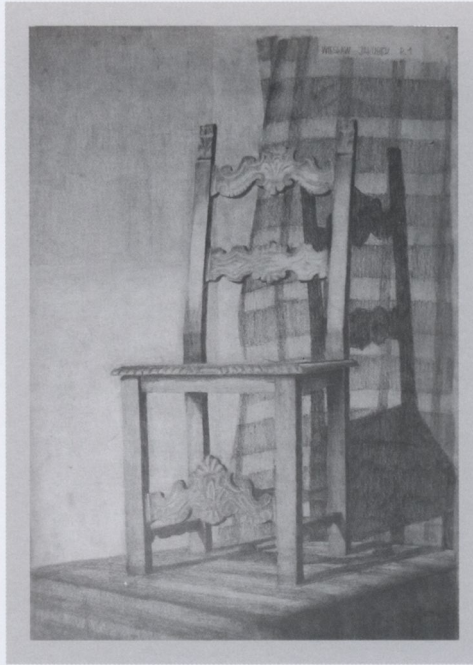
Kierownik Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby w latach 1974–1977.

W okresie tym dalej prowadzono zasadniczy program nauczania wzbogacając go wprowadzaniem różnorodnych technik realizowania prac między innymi takich jak jednobarwna akwarela, rysunek lawowany, rysunek linearny. Ćwiczeniom towarzyszyły teoretyczne omówienia określające szczegółowo cele zadań.

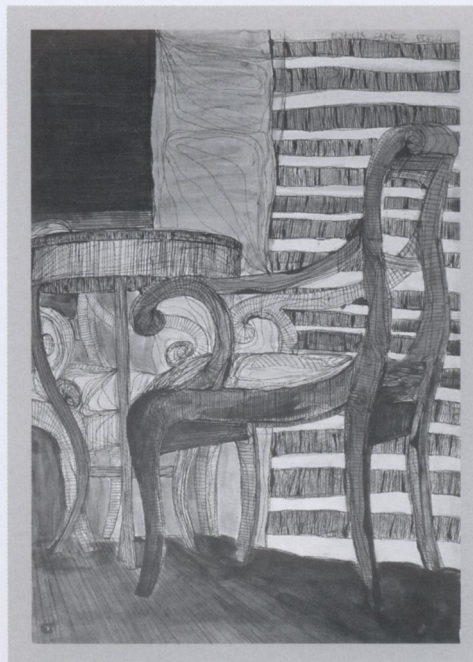
Przykładowe ćwiczenia: w początkowym etapie rysunek linearny bez światłocienia i waloru z uwzględnieniem cieni rzuconych, akwarela jednobarwna lub tusz lawowany, rysunek tuszem nie uwzględniający walorów i półtonów, przetwarzanie modelu barwnego na rysunek czarno-biały. Na kolejnych semestrach zwiększano liczbę ćwiczeń związanych ze studium postaci: szkice i studia rysunkowe modelu, akty oraz figury gipsowe.

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

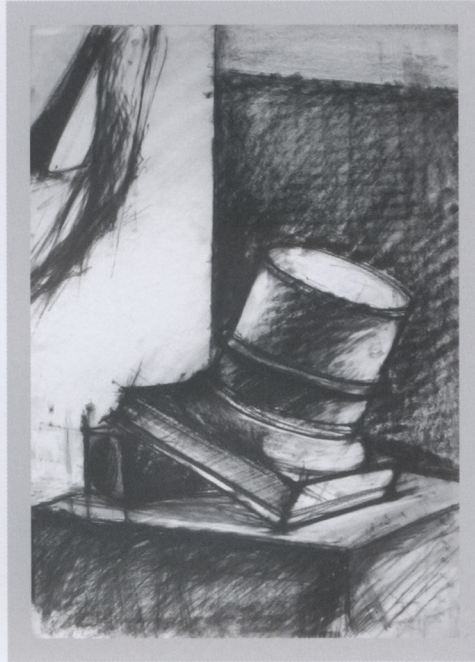
Wiesław Jakubek

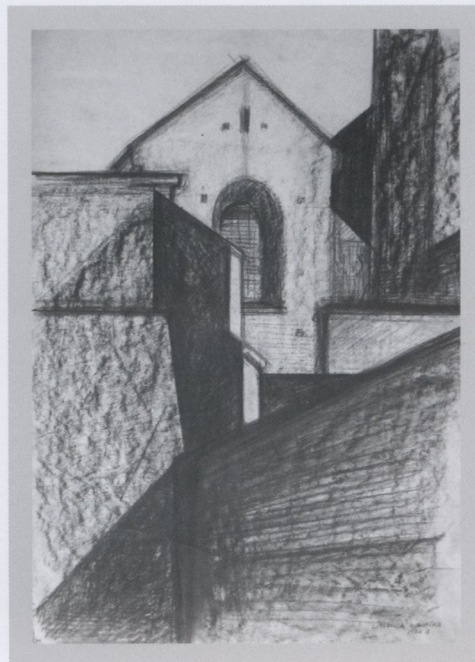
Elżbieta Gabrys

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

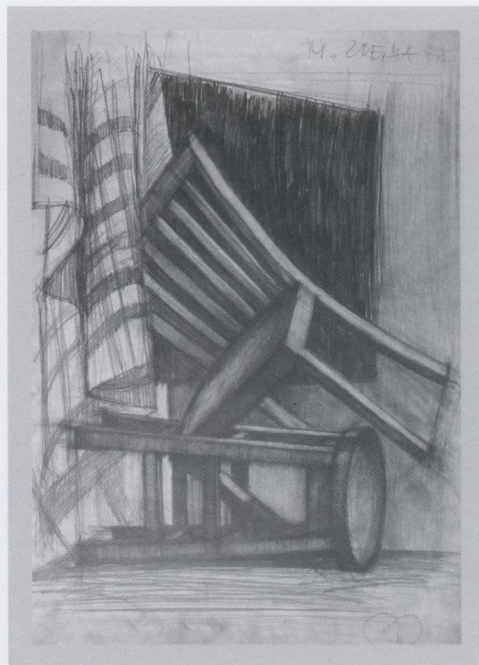
Witold Gawłowski

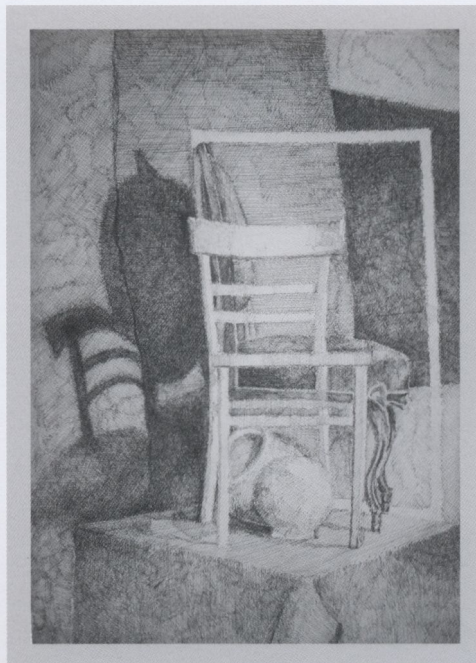
Urszula Nowacka

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

Maria Zięba

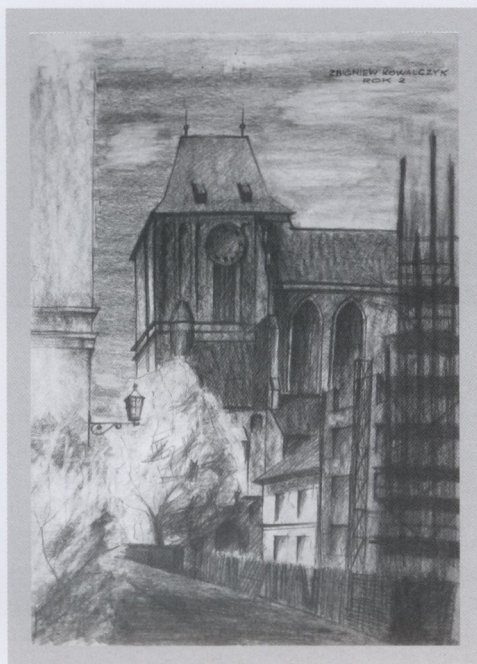
Aleksander Noworól

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

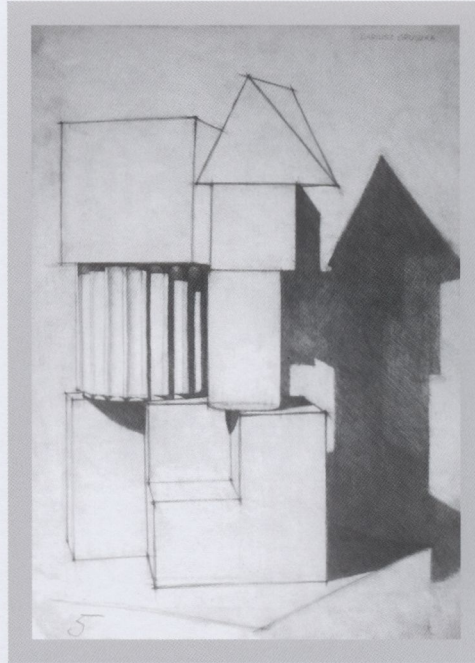
Danuta Tyrąła

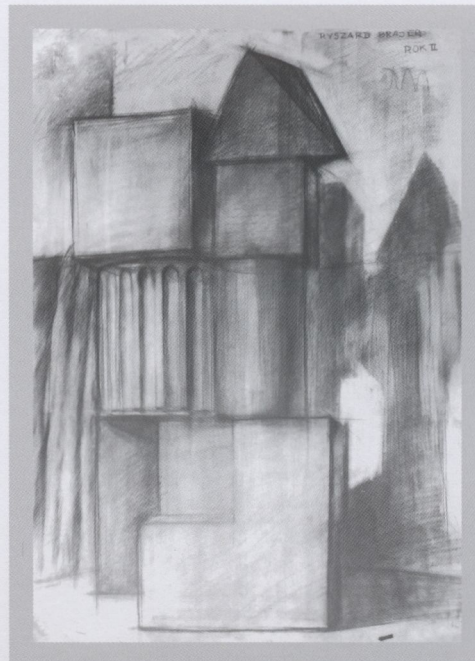
Zbigniew Kowalczyk

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

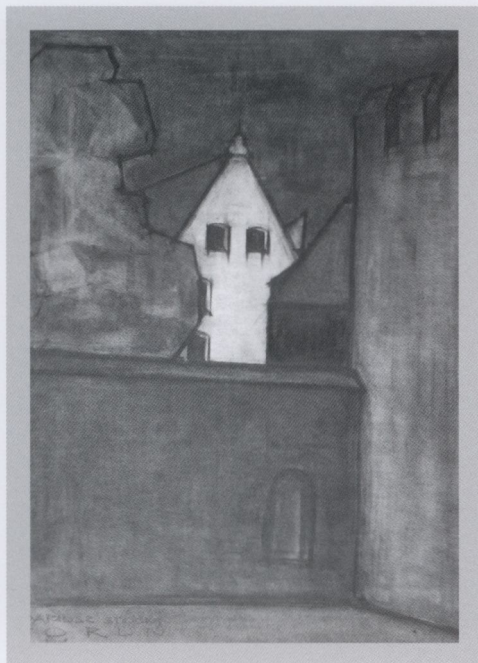
Dariusz Gruszka

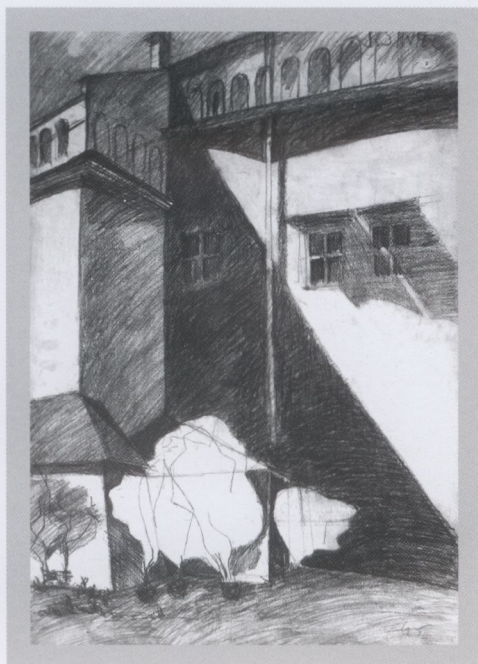
Ryszard Brajer

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

Dariusz Stocki

Barbara Siwiec

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

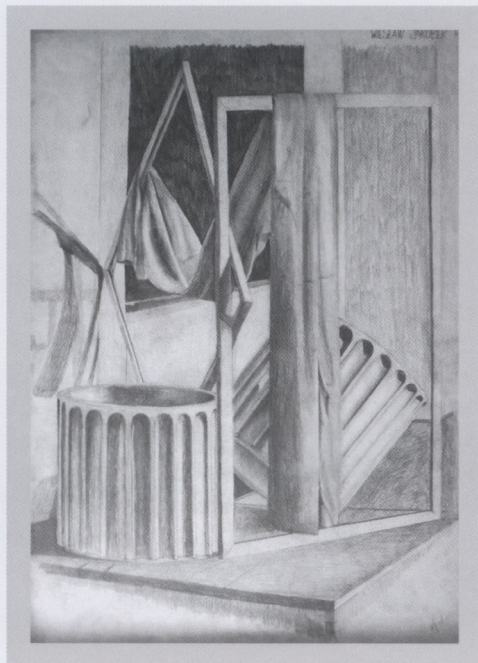
Piotr Gajewski

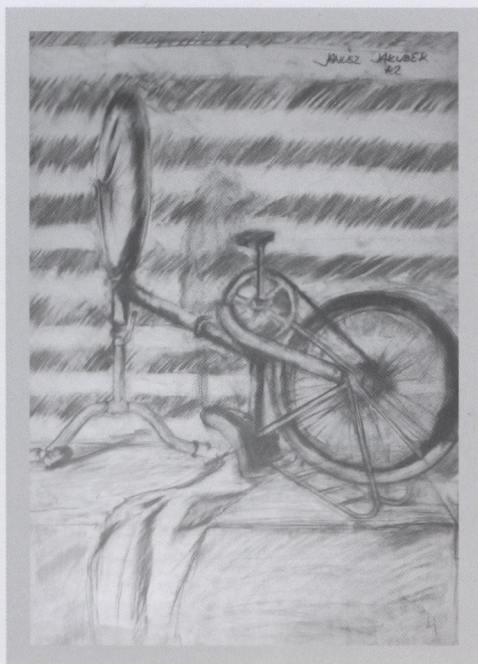
Zbigniew Fedyczkowski

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 **1974 1975 1976 1977** 1978 1979 1980 1981 1982

Wiesław Jakubek

Janusz Jakubek

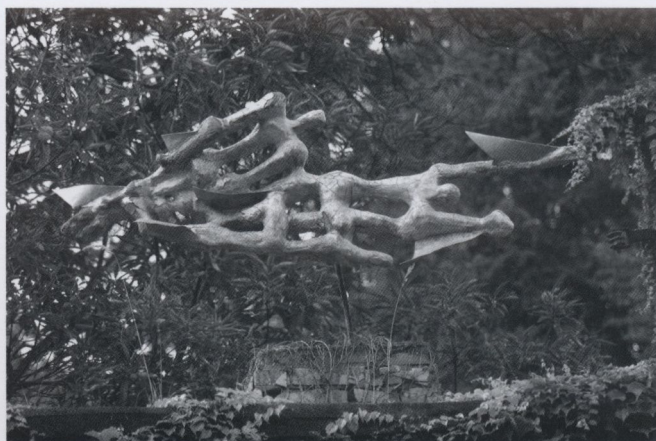
Professor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

ROMAN HUSARSKI

Roman Husarski was born in Warsaw on November 29, 1923 and died in Krakow on June 8, 2004. He studied at the Department of Sculpture in the studio of professor Xawery Dunikowski at the Academy of Fine Arts in Krakow. He graduated with honours in 1948. He was a sculptor, writer, inventor and pedagogue. He fought in the 1944 Warsaw Uprising; using the nickname Toucan, he illustrated the first edition of 'Kamienie na szaniec' /Stones for the rampart/; his numerous inventions found application in art;

He designed and built ceramic sculptures and stone mosaics as well as artworks using a technique he authored and which was called piropiktura—painting with fire. He also created minor forms such as ceramic objects and medals. He participated in numerous exhibitions at home and abroad, to name only: Triennale di Milano; Monumental Sculpture Exhibition, Moscow; Statue and Monument Sculpture, Wrocław; a series of the Sculpture of the Year in Krakow. In 1955 he took part in the Exhibition of Young Artists at the Arsenal where he received one of the four awards for sculpture. He also received an award in the competition for the monument to the Warsaw Heroes. In 1956 he received the Award of the City of Krakow. He was holder of the Medal for Merit to Culture, Gold badge of merit for promoting the development of the Katowice region, 3rd degree award of the Minister of Higher Education.

Projekt rzeźby
z metalu na konkurs
w San Francisco,
1968 r. fot. ze zbiorów
archiwum
rodziny artysty

Profesor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

ROMAN HUSARSKI

Roman Husarski urodził się w 29 listopada 1923 w Warszawie, zmarł 8 czerwca 2004 w Krakowie. Studiował na Wydziale Rzeźby w pracowni profesora Xawerego Dunikowskiego na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dyplom z wyróżnieniem uzyskał w roku 1948. Rzeźbiarz, pisarz, wynalazca, pedagog. Brał udział w Powstaniu Warszawskim, pod pseudonimem Tukan ilustrował pierwsze wydanie „Kamieni na szaniec”. Twórca kilkunastu wynalazków mających zastosowanie w sztuce, projektował i realizował rzeźby ceramiczne i mozaiki kamienne oraz prace w autorsko opracowanych technikach: piropiktura-malarstwo ogniem i heliomobile-ruchome rzeźby poruszające się dzięki ociepleniu ich elementów promieniami słońca. Tworzył też mniejsze formy takie jak ceramika i medale. Brał udział w licznych wystawach w kraju i za granicą, między innymi: Triennale w Mediolanie, Wystawy Rzeźby Monumentalnej: Moskwa, Wrocław, wystawy Rzeźby Roku w Krakowie. W roku 1955 uczestniczył w Wystawie Młodej Plastyki w Arsenale gdzie otrzymał jedną czterech nagród w dziedzinie rzeźby. Nagroda w konkursie na pomnik Bohaterów Warszawy.

W 1956 otrzymuje Nagrodę Miasta Krakowa. Jest również nagrodzony Odznaką Zasłużonego Działacza Kultury, Złotą Odznaką Zasłużonego dla rozwoju województwa katowickiego, nagrodą indywidualną III stopnia Ministra Szkolnictwa Wyższego.

Fragment fryzu
do Mauzoleum
Grunwaldzkiego,
1960 r. fot. ze zbiorów
rodziny artysty

Professor

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

ROMAN HUSARSKI

Head of Division of Drawing, Painting and Sculpture in 1977–1982.

The general teaching program was continued with a bias in favour of architectural drawing and development of skills in proper use of basic techniques of artistic expression. Examples of course topics: *Year I – 1. Exercises in drawing studies where the line is the only element which defines the object, 2. Exercises in drawing studies. The problems of value, light and shade. 3. Still life, interaction between patch and line.*

Year II – 1. Sketches of St. Andrew's church, drawing from nature, 2. Sketches of the architectural complex of St Giles' (Idzi) church, drawing from nature, 3. A bird's-eye-view study of the architectural complex of St Giles' church based on the sketches.

Year III – theory of colour, composition. Colour composition in interiors, linking colour with architecture and landscape. Example topics: 1. Colour balance of planes of different sizes and shapes, 2. A composition based on the contrast of different colours and forms varying in lightness, 3. A colour composition in an interior, 4. A colour composition in the open air involving elements of architecture and landscape.

Year IV – studies of space, various methods of defining and transforming space. Examples: A study of space – 1. transforming space into a flat surface which defines the space through contrast between planes, 2. An analytical depiction of spatial relations of objects through fragmenting their traditional image, 3. A study of objects in a specific space, 4. A study of the space between these objects.

fot. z archiwum ZRMiRZ

ROMAN HUSARSKI

Kierownik Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby w latach 1977–1982.

Kontynuowano ogólny program ze szczególnym ukierunkowaniem ćwiczeń na rysunek architektoniczny i rozwijanie umiejętności odpowiedniego stosowania podstawowych technik wyrazu artystycznego. Przykładowe ćwiczenia: Rok I – 1. *Ćwiczenia z rysunku studialnego, w którym kreska stanowi jedyny element określający przedmiot*, 2. *Ćwiczenia z rysunku studialnego. Problem waloru, światła i cienia*. 3. *Martwa natura, współdziałanie plamy i kreski*.

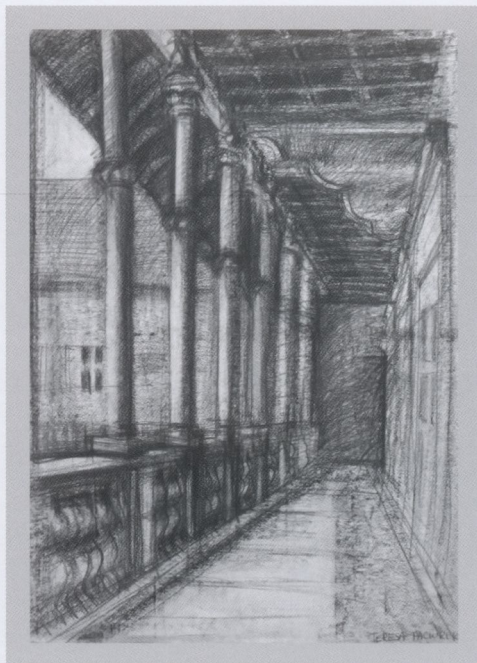
Rok II – 1. *Szkice kościoła św. Andrzeja, rysunek z natury*, 2. *Szkice zespołu architektonicznego kościoła św. Idziego, rysunek z natury*, 3. *Studium zespołu architektonicznego kościoła św. Idziego z lotu ptaka na podstawie szkiców*.

Rok III – zagadnienia dotyczące teorii barw, kompozycji. Problematyka kompozycji barwnej we wnętrzach, powiązanie barwy z architekturą i krajobrazem. Przykładowe tematy: 1. *Równowaga barwna płaszczyzn o różnej powierzchni i kształcie*, 2. *Kompozycja oparta na kontraście uzyskanym za pomocą różnych barw i form o różnej jasności*, 3. *Kompozycja barwna we wnętrzu*, 4. *Kompozycja barwna na zewnątrz związana z architekturą i krajobrazem*.

Rok IV – studia przestrzeni, różne metody jej określania i przekształcania. Przykłady: *Studium przestrzeni – 1. przekształcanie przestrzeni w powierzchnię płaską określającą przestrzeń poprzez kontrast między płaszczyznami*, 2. *Analityczne ujęcie przestrzennych ustosunkowań przedmiotów poprzez rozbicie tradycyjnego ich obrazu na poszczególne fragmenty*, 3. *Studium przedmiotów w określonej przestrzeni*, 4. *Studium przestrzeni między tymi przedmiotami*.

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

Teresa Paciorek

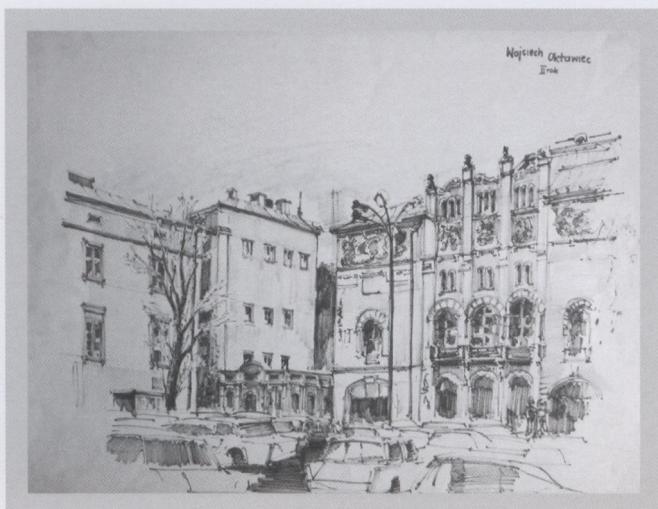
Zdzisław Syty

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

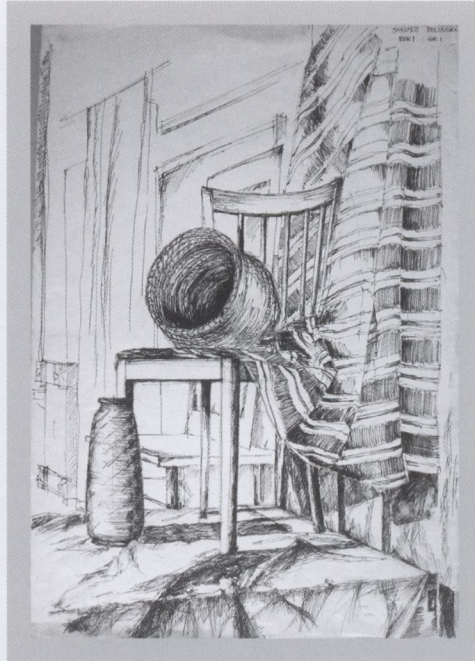
Marek Zajdek

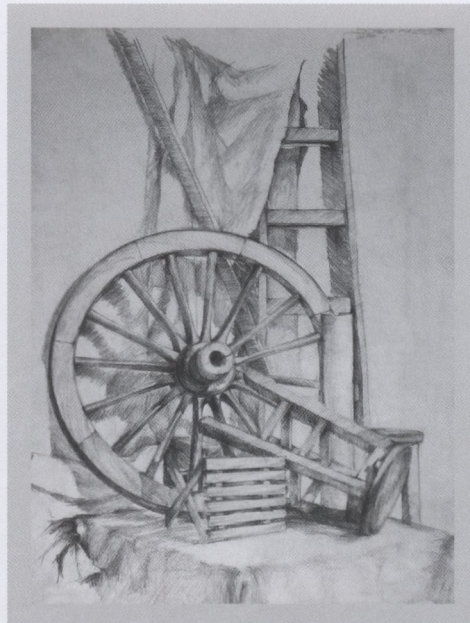
Wojciech Oktawiec

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

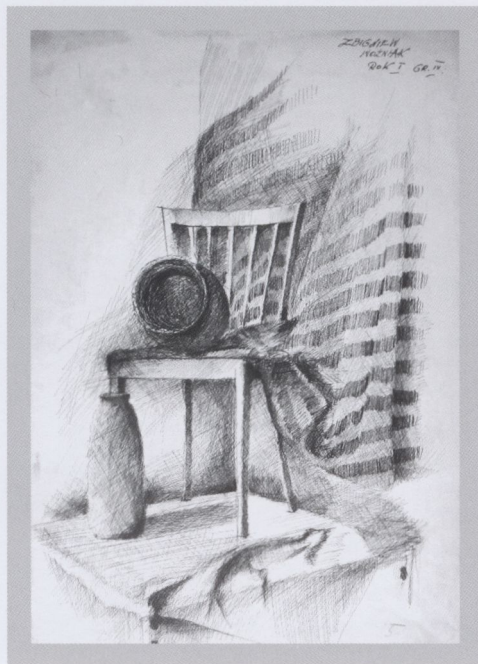
Janusz Duliński

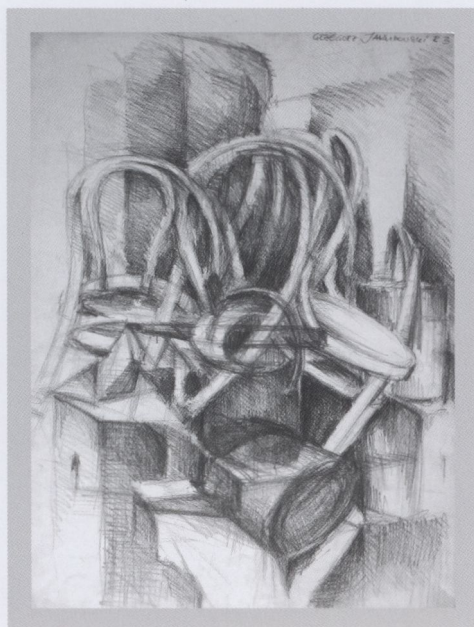
Dorota Fajto

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

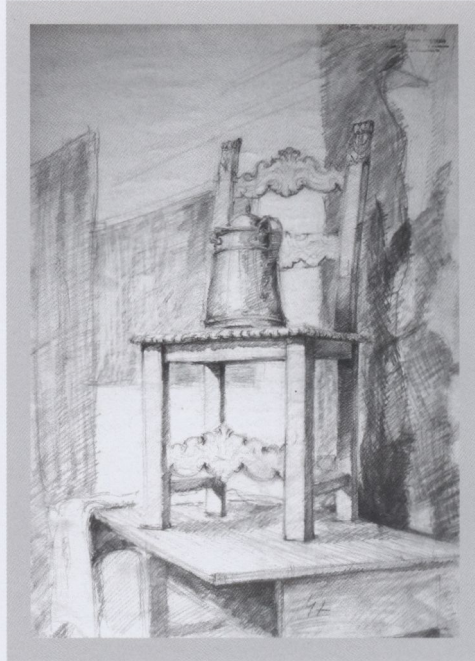
Zbigniew Woźniak

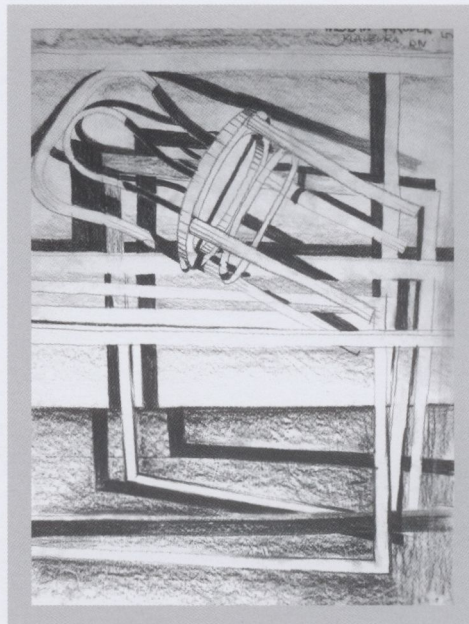
Grzegorz Jakubowski

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

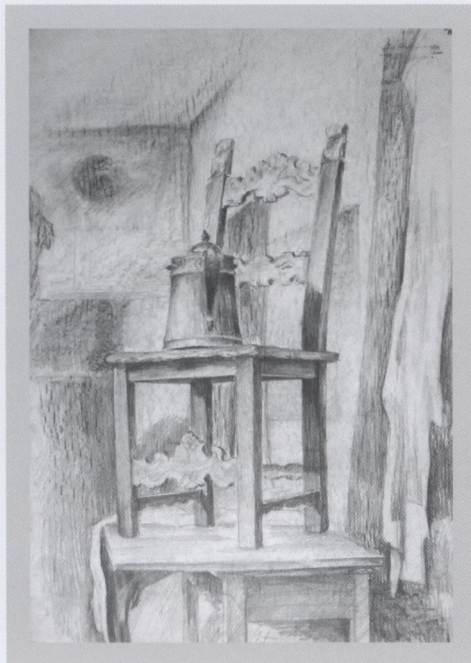
Paweł Bartkowicz

Wiesław Jakubek

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

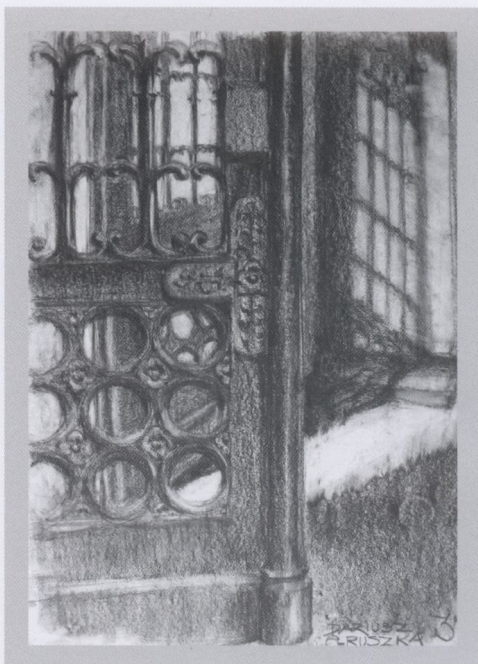
Maciej Krawczyński

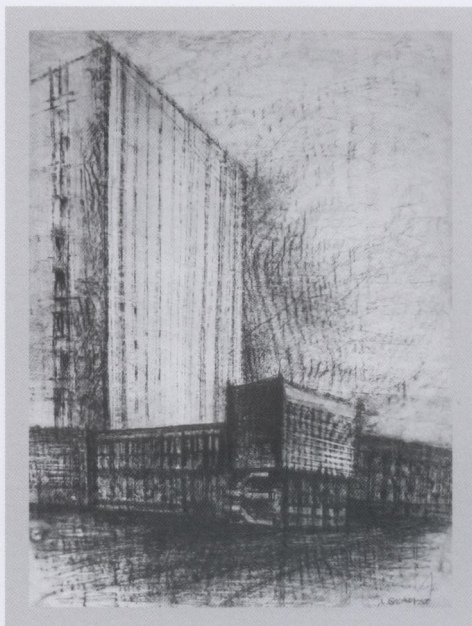
Michał Kozera

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

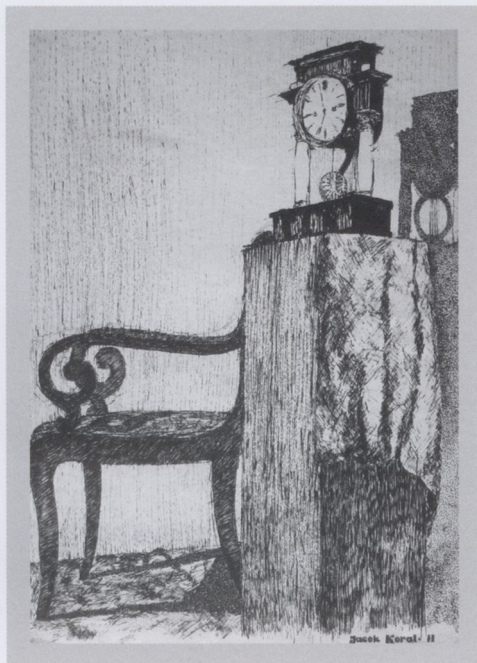
Dariusz Gruszka

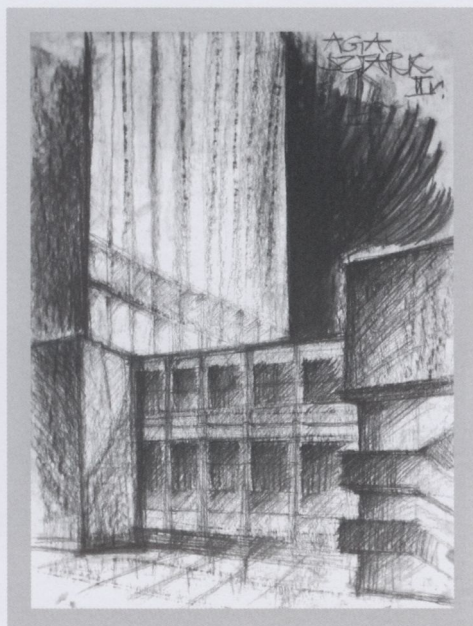
Anna Gładysz

Students / Studenci

1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963
1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 **1977 1978 1979 1980 1981 1982**

Jacek Koral

Aga Sztark

Opracowanie tekstów biograficznych i wybór prac do publikacji
Ewa Gołogórska-Kucia.

Źródła wiadomości wykorzystanych w opracowaniu:

- „Rola rysunku w warsztacie architekta. Szkoła krakowska w kontekście dokonań wybranych uczelni europejskich i polskich.” Andrzej Białkiewicz, Wyd. PK, – monografia 315, 2004,
- *Ludomir Sleńdziński 1889–1980*, Andrzej Białkiewicz, Biuletyn 1/6/2009 Muzeum Politechniki
- *Ludomir Slendziński (Sleńdziński)*, Culture.pl, 2014/12/11, Irena Kossowska, ISP PAN,
- *Zbigniew J. Gostwicki. Wystawa malarstwa w 100-lecie urodzin artysty*, Wydarzenie, Culture. Pl
- *Zbigniew Gostwicki*, baza artystów Agra-Art., www. Agraart.pl.,
- *Zbigniew Gostwicki (1906–2003)*, *Galeria Krzysztofory 2005*, wyd. Salon Antyków Connaissanceur, Kraków,
- *Roman Husarski*. Maciej Gutowski, Katalog Wystawy Rzeźby w Klubie Politechniki Krakowskiej, 1969,
- materiały z archiwum Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby WA PK.

Reprodukowane prace studentów stanowią własność archiwum Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby WA PK. Prace te są wykonane w różnych technikach rysunkowych w formacie około 70x50 cm.

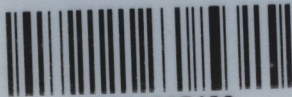

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

II-351399

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

10000307482

Zakład Rysunku, Malarstwa i Rzeźby,
Wydział Architektury, Politechnika Krakowska
Kraków 2016